

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2

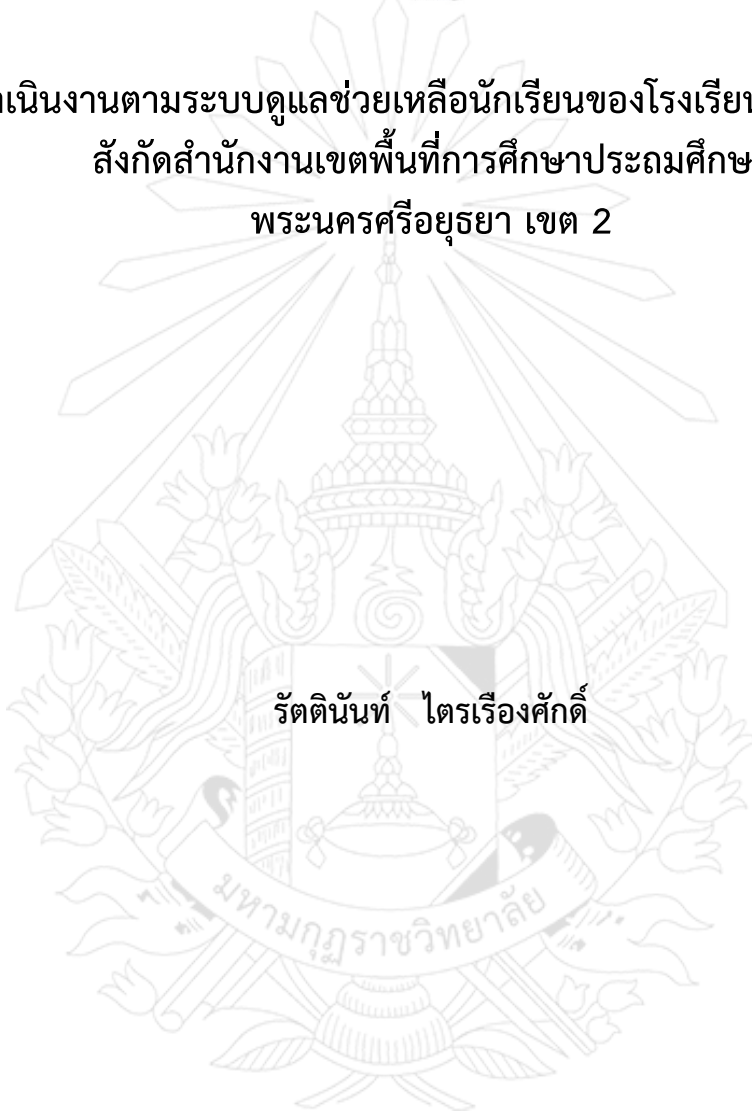
รัตตินันท์ ไตรเรืองศักดิ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ธันวาคม ๒๕๕๖
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2

รัตตินันท์ ไตรเรืองศักดิ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ธันวาคม 2556
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

A STUDY OF CHILD CARING SYSTEM MANAGEMENT IN PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2, AYUTTHAYA

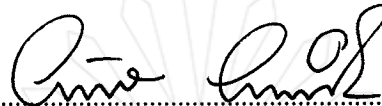

RATTINAN TAIRUEANGSAK

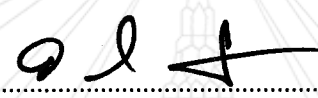
A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
DECEMBER B.E. 2556 (2013)
(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

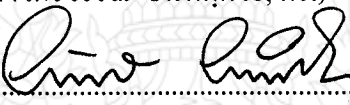
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณา
สารนิพนธ์ของ นางรัตตินันท์ ไตรเรืองศักดิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัยได้

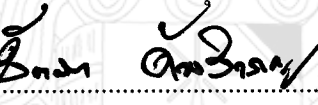
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

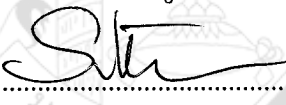

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุพันธ์ อภิขยานุภาพ)

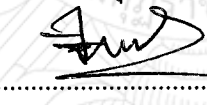
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....ประธาน
(พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย, ดร.)

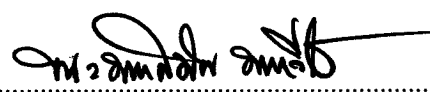

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุพันธ์ อภิขยานุภาพ)

.....กรรมการ
(ดร.ชัตติยา ตังสำราญ)

.....กรรมการ
(ดร.สุธาสินี แสงมุกดา)

.....กรรมการ
(ดร.จิตติพัฒน์ หิรัญนิชิขำรง)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....รักษาการคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(พระมหาสมัคร มหาวีโร)

วันที่ 22 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2556

5410204058 สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา ; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

รศ.ดร.อนุกฤษณ์ ไตรเรืองศักดิ์ : การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: ผศ.ดร.อนุกฤษณ์ อภิขยานุภาพ, Ph.D. 90 หน้า. ปี พ.ศ. 2556

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 236 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล, การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ 5) การส่งต่อนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ค่าสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา 4. ด้านการส่งเสริมนักเรียน และ 5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการเปรียบเทียบ พบว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

541020405 : MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: CHILD CARING SYSTEM MANAGEMENT

THE PROCEDURE OF CHILD CARING SYSTEM MANAGEMENT IN PRIMARY SCHOOLS UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA, ADVISORY COMMITTEE: ASSIST.PROF. DR. ANUPANTH ABHICHAYANBHAP, Ed.D. 90 P. B.E. 2556 (2013)

The purposes of this study were: 1) to study the procedure of child caring system management in primary schools under primary educational service area office 2, PhraNakhon Si Ayutthaya, 2) to compare the procedure of child caring system management in primary schools under primary educational service area office 2, PhraNakhon Si Ayutthaya, to divide by position and side of school. A sample was selected from administrator and the teacher who take the responsible for handling of the procedure of child caring system management in primary schools under primary educational service area office 2, PhraNakhon Si Ayutthaya, consisted of 236 peoples. The research tool was a questionnaire divide into three parts: personal, the procedure of child caring standard system management in primary schools under primary educational service area office 2, PhraNakhon Si Ayutthaya by five aspects consisted of 1) to know the student individual way, 2) to assort the student, 3) promote and development, 4) defend, helping and resolve, and 5) give the student in advance, and the statistics that use in data analysis is software packages.

The results of research showed that the status of the procedure of child caring standard system management in primary schools under primary educational service area office 2, PhraNakhon Si Ayutthaya by 5 overall images is in many level arrange from 1) to know the student individual way, 2) to assort the student, 3) promote and development, 4) defend, helping and resolve, and 5) give the student in advance. A comparative study of the procedure of child caring standard system management in primary schools under primary educational service area office 2, PhraNakhon Si Ayutthaya divided by position and side of school was not different, which not goes together with the hypothesis was statistically significant.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุพันธ์ อภิษยานุภาพ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข และวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จาก นายวีระศักดิ์ สำราญใจ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านอ้อ (บ้านอ้อวิทยาการ) นางสาวหอมจันทร์ คงชนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคงษา ที่อนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตลอดจนผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ตลอดจนสมาชิกในครอบครัว นักศึกษารุ่นพี่ ที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทเวทิตาแต่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

นางรัตตินันท์ ไตรเรืองศักดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเชิงระบบในโรงเรียน	6
2.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	8
2.2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	8
2.2.2 ความสำคัญและความเป็นมาของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	9
2.2.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	10
2.2.4 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	11
2.2.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14
2.2.6 มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	16
2.3 องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	19
2.4 แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียน	24
2.5 ข้อมูลพื้นที่ที่ทำการวิจัย	26
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	37

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	38
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	40
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
5.1 สรุปผลการวิจัย	54
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	54
5.3 ข้อเสนอแนะ	56
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	66
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	67
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์	70
ภาคผนวก ค. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	74
ภาคผนวก ง. ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	81
ประวัติผู้วิจัย	90

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	12
3.1	แสดงจำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนประถมศึกษา	39
4.1	ค่าความถี่และร้อยละของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ	44
4.2	ค่าความถี่และร้อยละของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	45
4.3	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 โดยรวมทุกด้าน	46
4.4	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	47
4.5	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน	48
4.6	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน	49
4.7	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา	50
4.8	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน	51

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

- 4.9 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2
จำแนกตามตำแหน่ง 52
- 4.10 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำแนก
ตามขนาดของโรงเรียน (n=236) 53

สารบัญภาพ

ภาพที่

1. กรอบแนวความคิดการวิจัย

หน้า

37

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ความว่า “การจัดการศึกษาที่ให้นักเรียนมีคุณภาพนั้นยึดหลักว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และในมาตรา 24 ความว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การศึกษาจะต้องพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อสร้างพื้นฐานให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีการเรียนอย่างมีความสุข และรู้วิธีการศึกษาตลอดชีวิต พัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งสติปัญญาและการควบคุมตัวเอง” ดังนั้น เป้าหมายที่สำคัญคือนักเรียนต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 4 มาตรา 37 ความว่า “ในกรณีที่สถานศึกษาได้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาการกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาให้ยึดระดับการศึกษาของสถานนั้นเป็นสำคัญในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้ คือ

- 1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ
  - 2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย
  - 3) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ
  - 4) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา”
- สำหรับคุณภาพของนักเรียนนั้นจะมีมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของเด็กเป็นสำคัญ เพราะความแตกต่างของครอบครัว ถิ่นที่อยู่อาศัย ชุมชนและการเลี้ยงดูเอาใจใส่ การอบรมสั่งสอนของบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น บิดามารดา ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ เป็นต้น ย่อมถือว่ามีส่วนสำคัญทั้งสิ้น บางครั้งการลอกเลียนแบบสิ่งที่เด็กพบเห็นเป็นประจำทั้งด้านบวกและด้านลบก็ทำให้เด็กมีพื้นฐานทางอารมณ์และพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

จากสภาวะสังคมในปัจจุบันโดยภาพรวมเป็นสังคมที่กำลังมีปัญหา เช่น ยาเสพติด การใช้ความรุนแรงกดขี่ทางเพศ การขาดระเบียบวินัยของคนในสังคม พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น การติดเกม ชู้สาว และการเบี่ยงเบนทางเพศของวัยรุ่นทั้งเรื่องการคบเพื่อน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิด

ปัญหามากมายและมีผลกระทบอย่างรุนแรงกับเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคม เป็นผลผลิตของสถานศึกษาที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สิ่งที่จะช่วยให้สังคมอยู่อย่างปกติสุขมีระเบียบวินัยได้ ต้องจัดการศึกษาให้ทุกคนได้อย่างเท่าเทียมกัน เพิ่มโอกาสทางการศึกษาทุกระดับชั้น ทั้งเด็กปกติ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ลดอัตราการออกกลางคัน และพัฒนารูปแบบการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยุธยา เขต 2, 2552 อ้างใน ณรงค์ฤทธิ์ สมศรีตา, 2554) สอดคล้องกับ ฉลอง เอี่ยมวิไล (2547) ได้กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาดังกล่าวรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนจากการศึกษาวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาให้กับนักเรียนและครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุขในสังคมได้ รวมทั้งผลการวิจัยของศรีเทพ วาดโคกสูง (2547) พบว่า การวางแผนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละกลุ่มสาระวิชาย่อมสูงขึ้นตามไปด้วย

นโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้กำหนดให้มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา โดยให้โรงเรียนจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ครูทุกคน ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องมีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพื่อนำมาปรับใช้ในการวางแผนปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนที่หลากหลายวิธีให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และที่สำคัญคือการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่มงานนิเทศการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (2551) พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลการดำเนินงานไม่ได้มาตรฐานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากมีหลายสาเหตุที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนไม่บรรลุผลตามความมุ่งหมาย

จากการสำรวจข้อมูลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 เป็นต้นมา ปัญหาโดยภาพรวม พบว่าครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานยังขาดความรู้ความเข้าใจและเทคนิคกระบวนการดำเนินงาน ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีภาระงานที่รับผิดชอบมากจึงทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำได้ไม่เต็มที่และมีข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน ผู้บริหารขาดความตระหนักถึงความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่มีการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนไม่มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆและบุคคลที่เกี่ยวข้องเช่น ผู้ปกครอง โรงพยาบาล โรงเรียนในเครือข่าย ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน รวมทั้งขาดการสนับสนุนการติดตามงาน การตรวจสอบอย่างจริงจังจากฝ่ายที่รับผิดชอบและฝ่ายบริหาร(ข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้รับผิดชอบในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสนใจศึกษาค้นคว้าถึงสภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยุธยา เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยุธยา เขต 2 เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

1.3. สมมติฐานของการวิจัย

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่จำแนกตาม ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 332 คน (ข้อมูลพื้นฐานครูปี 2556) ของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 332 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 236 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 118 คน และครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 118 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาผลการดำเนินงานตามการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้ศึกษาใน 5 องค์ประกอบ ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 5) คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ 1) ตำแหน่ง ของผู้ที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก, โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในขอบเขตงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบคือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการทำวิจัย

ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 166 โรงเรียน

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.5.1. ทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน ส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.2. เป็นข้อมูลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อหน่วยงานในระดับนโยบายและโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.5.3 เป็นข้อมูลเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้นักวิชาการผู้เกี่ยวข้องใช้ในการปรับปรุง พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่สุด

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. **การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** หมายถึง เป็นการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่นๆ เพื่อนำมาศึกษาและเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. **การคัดกรองนักเรียน** หมายถึง การวิเคราะห์จำแนกข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำมาคัดแยกนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการคัดกรองที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้น เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ เพื่อประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้นในการหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้องและรวดเร็ว

3. การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง มีการจัดกิจกรรมเพื่อการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่ากลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ตนเองมีความถนัด ความสนใจและความสามารถต่าง ๆ ได้เรียนรู้อย่างมีความสุขตามศักยภาพของตนเอง

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง มีการประสานงานกับผู้ปกครอง ให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีการจดบันทึกข้อมูลถึงผลที่ได้รับการแก้ไขและเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด ให้การดูแลเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างใกล้ชิดร่วมหาวิธีป้องกันและแก้ไขช่วยเหลือ

5. การส่งต่อนักเรียน หมายถึง มีการนำข้อมูลที่ได้รับจากการแก้ไขปัญหานักเรียนในการประสานความร่วมมือกับครูผู้รับผิดชอบในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งติดตามประเมินผลถึงการช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ปกติ เพื่อส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหานั้นได้รับการแก้ไขช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

สภาพการดำเนินงาน หมายถึง สภาพในการทำงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 5 องค์ประกอบ

ตำแหน่ง หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานตามขอบข่ายของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

มาตรฐานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง เกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีกระบวนการและขั้นตอน ในการดำเนินงาน มีตัวชี้วัด และแหล่งข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเชิงระบบในโรงเรียน
- 2.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.2.2 ความสำคัญและความเป็นมาของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.2.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.2.4 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.2.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.2.6 มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.3 องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
  - 2.3.2 การคัดกรองนักเรียน
  - 2.3.3 การส่งเสริมนักเรียน
  - 2.3.4 การป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.3.5 การส่งต่อนักเรียน
- 2.4 แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียน
- 2.5 ข้อมูลพื้นที่ที่ทำการวิจัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเชิงระบบในโรงเรียน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2548, หน้า 6-8, อ้างใน ณรงค์ฤทธิ์ สมศรีตา, 2554) ได้ให้แนวคิดเชิงระบบไว้ ดังนี้

ความหมายของคำว่า “ระบบ” ที่มักได้ยินบ่อย ๆ คือ Input, Process, Output และ Context ซึ่งมักใช้วางระบบขององค์กร แต่ระบบยังหมายถึง ระบบงาน (Function) ต่าง ๆ ในองค์กร ซึ่งจะจัดว่าเป็นระบบก็ต่อเมื่อมี 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) มีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า (Transformation) และผลผลิต (Output)

แนวคิดเชิงระบบ ได้แก่

1. หนึ่งองค์กรมีหลายระบบ องค์กรประกอบด้วยหลายระบบที่ปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อเป้าหมายขององค์กร

2. ระบบที่ดี หรือระบบคุณภาพ แต่ละระบบมีกระบวนการต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ระบบคุณภาพช่วยวางระบบให้ดำเนินการอย่างมีคุณภาพสม่ำเสมอ (ผลิตซ้ำคุณภาพ) เมื่อทำครบวงจร คือทำตามระบบ ประเมินระบบและปรับปรุงระบบก็จะทำให้เกิดพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อมูลย้อนกลับของระบบนำไปสู่การปรับปรุงบนข้อเท็จจริง ระบบที่ดีจะมีข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งให้ข้อมูลป้อนกลับที่นำไปสู่การปรับปรุงระบบ ความคิดเชิงระบบข้างต้น นำไปสู่งานวิจัยพัฒนาของสถานศึกษาที่ผลการดำเนินงาน พบว่างานทั้งหลายในโรงเรียนสามารถจัดกลุ่มเป็นระบบย่อย ๆ ได้ 10 ระบบ ซึ่งสถานศึกษาเล็กหรือใหญ่ อาจจะมีการจัดระบบแตกต่างกันในรายละเอียด แต่จะมีภาพรวมคล้ายกัน

จากการแบ่งประเภทระบบเป็นระบบหลัก และระบบสนับสนุน ระบบหลัก ซึ่งระบบที่ทำหน้าที่ให้เกิดผลตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน ได้แก่

1. ระบบเรียนรู้ หรือ ระบบการเรียนการสอนให้เด็กมีความรู้ เจตคติและทักษะใน 8 กลุ่มสาระ แต่ระบบนี้ระบบเดียวไม่เพียงพอที่ทำให้เรามีคุณภาพตาม 12 มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะทำให้เรารู้จักเด็กเป็นรายบุคคล และให้การช่วยเหลือและพัฒนาเด็กไปตามความต้องการของเด็กแต่ละคนโดยครูที่ปรึกษา ถ้ามีปัญหาจะส่งต่อครูปกครอง ครูแนะแนว ซึ่งถือว่าเป็นระบบใหญ่ที่สำคัญและถือว่าเป็น ระบบหลัก

3. ระบบกิจกรรมนักเรียน เป็นระบบตอบสนองต่อพหุปัญญา (Multiple Intelligence) คือ เด็กแต่ละคนมีความสามารถที่หลากหลาย ย่อมไม่สามารถที่จะตอบสนองให้โดยการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระเท่านั้น เพราะฉะนั้นระบบกิจกรรมนักเรียนจะตอบสนองให้นักเรียนพัฒนา พหุปัญญาได้ไปตามความสนใจของแต่ละคน รวมทั้งตอบสนองความต้องการของชุมชนด้วย

ส่วนระบบสนับสนุนนั้นจะเห็นได้ว่าแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ทิศทางองค์กร ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการทั่วไป และส่วนที่ 3 ระบบที่เชื่อมโยงทุกระบบในโรงเรียนเข้าด้วยกัน

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยการนำองค์กรและยุทธศาสตร์องค์กร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและยุทธศาสตร์โรงเรียน

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระบบย่อย 1) ระบบบริหารทั่วไป คือดูแลเรื่องเงิน คน ของ สถานที่ และสื่อ 2) ระบบการดูแลคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพ 3) ระบบพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา 4) ระบบชุมชนสัมพันธ์ที่จะให้โรงเรียนสามารถดึงความร่วมมือผู้ปกครองชุมชนตลอดจนศิษย์เก่าได้

ส่วนที่ 3 ระบบสารสนเทศ เป็นระบบที่จะเชื่อมโยงทุกระบบเข้าด้วยกัน ว่าเราอยู่ตรงไหนของการพัฒนา ปัญหาเราคืออะไรและเราจะพัฒนาอะไรต่อไป โรงเรียนมีระบบสารสนเทศที่ดีจะมีคำตอบเหล่านี้อยู่ในโรงเรียน

เพราะฉะนั้นแนวคิดเชิงระบบ กล่าวในที่นี้หมายความว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพต้องดีทุกระบบ กล่าวคือ โรงเรียนต้องมีระบบคุณภาพที่ดีไม่มียกเว้น เพราะแนวคิดเชิงระบบนั้นถ้าระบบใดระบบหนึ่งมีปัญหาอาจส่งผลกระทบต่อระบบในด้านอื่นๆ ได้ และอาจทำให้คุณภาพของโรงเรียนนั้นเกิดปัญหาได้

2.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการดูแลช่วยเหลือ การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและครูทุกคน ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามอัตภาพของตน เพื่อให้ นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดี นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

กรมวิชาการ (2547) ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง รวมทั้งครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกันปัญหาของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติ หรือกลุ่มพิเศษ

ม้นทนา เฟิงนู และรังสรรค์ เฟิงนู (2545, อ้างใน ณรงค์ฤทธิ์ สมศรีดา 2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างมี

ระบบมีขั้นตอน มีวิธีการที่เป็นกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบ มีการประสานงานจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อย่างชัดเจน ทั้งบุคลากรภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา มีกิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปได้ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานในสถานศึกษา ซึ่งทำงานด้านการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งมีวิธีและเครื่องมือการทำงานที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สามารถพัฒนาตนเองทั้งทางด้านพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ความสำคัญและความเป็นมาของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้อธิบายไว้ดังนี้

สำนักงานฯ มีภารกิจหลัก คือ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 32,340 แห่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 12,269 แห่ง ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่สามารถบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ มีงบประมาณจำกัด อยู่ในเขตชนบทที่ห่างไกล เป็นต้น และผลจากการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่ายังมีโรงเรียนขนาดเล็กที่ด้อยคุณภาพและได้คะแนนการประเมินต่ำกว่ามาตรฐานอีกมาก จากสภาพปัญหาและข้อจำกัดดังกล่าว หากไม่รับดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตลอดจนขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กไม่ดีพอ สำนักงานฯ จึงจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กขึ้นตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่จะแก้ไขปัญหาเพื่อยกระดับคุณภาพให้เท่าเทียมกับโรงเรียนอื่นๆ และที่สำคัญคือ นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยยึดสายใยและความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนให้มีทักษะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข ตามเจตนารมณ์และนโยบายของรัฐบาลและภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) รัฐบาลประกาศเจตนารมณ์และมอบนโยบายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 ต้องการให้ 3 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงวัฒนธรรม ร่วมเป็นเจ้าภาพที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กมีสุขภาพกายแข็งแรง

สมประกอบ มีพัฒนาการตามอายุ มีสภาพจิตใจที่ดีและมีคุณภาพทางปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้ มีพัฒนาการสมองที่ทันต่อการพัฒนาของโลก

2) กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ปี 2549 เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน “ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน” เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน พัฒนาครู และพัฒนา นักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ

3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่ง จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรฐานการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็กโดยการมี มาตรการให้สถานศึกษามีมาตรฐานในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมความ ปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม สิทธิเด็ก ตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ปัญหาทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น ประสานการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนา ส่งเสริม แก้ไข และส่งต่อ นักเรียน

4) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษาจะได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน (มาตรา 22)

5) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีเจตนาให้รัฐมีหน้าที่ในการดูแล ช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้อยู่ในสภาพที่มีมาตรฐานในการดำรงชีวิต

6) กฎกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและ กิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง พ.ศ.2548

7) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ใน มาตรา 42 กำหนดให้คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จัดทำ มาตรฐานตำแหน่ง มาตรฐานวิทยฐานะและมาตรฐานทางวิชาการไว้เป็นบรรทัดฐานทุกตำแหน่ง ในมาตรา 42 กำหนดให้ครูปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนา ผู้เรียน ทำนุบำรุง ส่งเสริม ศิลปะวัฒนธรรม ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ประเมินพัฒนาผู้เรียนและ ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย โดยกำหนดให้ลักษณะงานเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เป็นภาระงานหนึ่งในมาตรฐานตำแหน่งครูและผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานทุกอย่างจำเป็นต้องมีแนวทางวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อเป็น กรอบการดำเนินงานให้อยู่ในขอบเขตที่ต้องการ ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2544, หน้า 13) ร่วมกับกรม สามัญศึกษา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

2.2.3.1 เพื่อให้การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเป็นไป อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

2.2.3.2 เพื่อให้สถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

สำหรับวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 5) กำหนดไว้ดังนี้

1) เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการวิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้

2) เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2.2.4 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 5) ได้สรุปกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา ตลอดกระบวนการโดยมีการประสานงานและสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครอง

สำหรับวิธีการและเครื่องมือในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรมสามัญศึกษา (2544 อ่างใน ณรงค์ฤทธิ์ สมศรีดา, 2554) ได้กำหนดไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1.1 ด้านความสามารถ 1.1.1 การเรียน 1.1.2 ความสามารถด้านอื่นๆ 1.2 ด้านสุขภาพ 1.2.1 ร่างกาย 1.2.2 จิตใจ 1.2.3 พฤติกรรม 1.3 ด้านครอบครัว 1.3.1 เศรษฐกิจ 1.3.2 การคุ้มครองนักเรียน 1.4 ด้านอื่นๆ 1.4.1 เพศ 1.4.2 ยาเสพติด	ศึกษาข้อมูลจากการใช้ 1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก 3. อื่น ๆ เช่น 3.1 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ 3.2 แบบสัมภาษณ์นักเรียน 3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 3.4 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและเยี่ยมบ้านนักเรียน	1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก 3. อื่นๆ เช่น 3.1 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ 3.2 แบบสัมภาษณ์นักเรียน 3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 3.4 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและเยี่ยมบ้านนักเรียน
2. การคัดกรองนักเรียน 2.1 กลุ่มปกติ 2.2 กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	ดำเนินการดังนี้ 1. วิเคราะห์ข้อมูลจาก 1.1 ระเบียบสะสม 1.2. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 1.3 แหล่งข้อมูลอื่นๆ 2. การคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

กระบวนการการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
3. การส่งเสริมนักเรียน(สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)	ดำเนินการต่อไปนี้ 1.จัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2. จัดประชุมครูที่ปรึกษา 3. จัดกิจกรรมอื่นๆ ที่ครูพิจารณาว่าเหมาะสม	1. แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2. แนวทางจัดประชุมครูที่ปรึกษา 3. แบบบันทึก/สรุปผลกิจกรรม
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา (จำเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา)	ดำเนินการต่อไปนี้ 1.ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2.ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนคือ 2.1 กิจกรรมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม 2.5 กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง	1. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 5 กิจกรรม 2. แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3. แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. การส่งต่อ 5.1 ส่งต่อภายใน 5.2 ส่งต่อภายนอก	ดำเนินการต่อไปนี้ 1. บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น เป็นต้น	1. แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน 2. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

กระบวนการการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
	2. บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งเป็นการส่งต่อภายนอก	

ที่มา : กรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 7-9)

2.2.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรมสุขภาพจิต (2544) กำหนดไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ดังนี้

1) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
 2) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น
 3) นักเรียนรู้จักตนเอง และควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความเก่ง (Intelligence Quotient : IQ) คุณธรรมจริยธรรม (Moral Quotient : MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค (Assessment Quotient : AQ)

4) นักเรียนมีการเรียนรู้อย่างมีความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

5) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็งจริงจังด้วยความเอื้ออาทร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 8) กำหนดไว้ดังนี้

1. นักเรียน

1) ได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง

2) ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ

3) ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว มีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4) มีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

2. ครู

1) ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

- 3) มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา
- 4) มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู
3. ผู้บริหาร
  - 1) รู้ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้
  - 2) ได้ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน
- หลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษา
  - 3) มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม
4. ผู้ปกครอง ชุมชน
  - 1) ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
  - 2) เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน
  - 3) เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานและบุคคลในชุมชน
  - 4) มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง
5. โรงเรียน
  - 1) มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา
  - 2) ได้รับการยอมรับ การสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร องค์กร
  - 3) มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร

ที่เกี่ยวข้อง

2.2.6 มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2546, หน้า 50-55) ได้ให้รายละเอียด

ไว้ดังนี้

1. ด้านผลผลิต (Output)

ขอบข่าย

คุณลักษณะของนักเรียน (เก่ง ดี มีสุข)

มาตรฐานที่ 1.1 มีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่าง

เหมาะสม

ตัวชี้วัด

1. มีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานเด็กไทย
2. มีความฉลาดทางอารมณ์
3. ไม่เสพสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา รวมทั้งไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

แหล่งข้อมูล

1. รายงานการประเมินคุณภาพและสมรรถภาพทางกาย
  2. รายงานการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) การประเมินพฤติกรรม (The Strengths and Difficulties Questionnaire : SDQ)
  3. รายงานการสรุปปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน
- มาตรฐานที่ 1.2** สามารถเรียนได้ตามศักยภาพและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

และการทำงาน

ตัวชี้วัด

1. รู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง พร้อมทั้งจะปรับปรุงและพัฒนาตนเองเสมอ
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตร ทุกรายวิชา
3. นักเรียนมีกระบวนการทำงานและได้ผลงานที่มีคุณภาพ

แหล่งข้อมูล

1. ระเบียบสะสม
2. ระเบียบผลการเรียน
3. แฟ้มสะสมงาน

มาตรฐานที่ 1.3 มีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและสังคมที่พอเหมาะกับตนเอง

ตัวชี้วัด

1. มีความเป็นอยู่อย่างเพียงพอในการศึกษาเล่าเรียน
2. นักเรียนที่ขาดการคุ้มครองจากครอบครัวสามารถหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองให้พ้นภัยได้

แหล่งข้อมูล

1. รายงานสรุปผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.1 ด้านการสงเคราะห์
  - 1.2 ด้านการมีรายได้ระหว่างเรียน
2. รายงานผลการสำรวจการช่วยเหลือนักเรียน
  - 2.1 ด้านการคุ้มครอง

2. ด้านกระบวนการ (Process)

มาตรฐานที่ 2.1 มีการบริหารและการจัดการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

1. จัดทำแผนการดำเนินงานระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
2. นิเทศ ติดตาม ประเมินเพื่อทบทวนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3. จัดทำรายงานผลการประเมินทบทวน นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาและเผยแพร่

แหล่งข้อมูล

1. คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน/ คณะกรรมการประเมิน
2. แผนปฏิบัติการการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. บันทึกการนิเทศ/ การประชุมของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. รายงานการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

มาตรฐานที่ 2.2 มีการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีและมีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. มีแผนการพัฒนาที่มุ่งให้ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และดำเนินการตามแผน
2. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

1. แผนพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรด้านการช่วยเหลือนักเรียน
2. แบบรายงานผลการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 2.3 ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีการปะชาสัมพันธ์กัน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

มีการติดต่อสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนและผู้ปกครอง

แหล่งข้อมูล

แบบรายงานการประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างครูกับ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 2.4 มีกระบวนการในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. มีการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลและมีการคัดกรองนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง/ปัญหา
2. มีการช่วยเหลือนักเรียนและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน
3. มีการติดต่อสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนและผู้ปกครอง
4. มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบสหวิชาชีพ
5. การจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือกิจกรรมแนะแนว
6. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความเป็นอยู่ที่เหมาะสม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สุขภาพจิต และบรรยากาศการเรียนรู้
7. มีการจัดสภาพแวดล้อม จัดกิจกรรมและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้อต่อ ความปลอดภัยของนักเรียน
8. มีการจัดกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติในเรื่องกระบวนการประเมินนักเรียนกลุ่ม เสี่ยง มีปัญหา ด้านความปลอดภัยและการคุ้มครอง
9. มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ ความสามารถ พัฒนาการ ตลอดจนข้อจำกัดด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ของผู้เรียน

3. ด้านปัจจัย (Input)

ขอบข่าย

ฝ่ายบริหาร

มาตรฐานที่ 3.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการระบบ การดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัด

1. ให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือนักเรียน
2. สามารถนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเพื่อทบทวนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักเรียน

แหล่งข้อมูล

รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของครูในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การนิเทศและการติดตามและแบบรายงานการประเมินเพื่อทบทวนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ครูที่ปรึกษา

มาตรฐานที่ 3.2 ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีในบทบาทหน้าที่ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัด

1. มีความรู้ความเข้าใจในภาระงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทรและเข้าใจ

ธรรมชาติของผู้เรียน

แหล่งข้อมูล

1. รายงานแบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. รายงานสรุปการให้ความช่วยเหลือนักเรียน

นักเรียน

ประสงค์

มาตรฐานที่ 3.3 ครูที่ปรึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึง

ตัวชี้วัด

1. เป็นผู้มีการปฏิบัติตน ในการเป็นครูที่ปรึกษาด้วยความซื่อสัตย์ และด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี

2. มีความรับผิดชอบ และวิจรรณญาณ ในการรักษาความลับของนักเรียน

แหล่งข้อมูล

รายงานการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้ปกครอง

มาตรฐานที่ 3.4 ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือบุตรหลานของตน

ตัวชี้วัด

1. มีการติดต่อสื่อสารและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แหล่งข้อมูล

1. รายงานการสื่อสารกับผู้ปกครอง
2. รายงานการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 3.5 มีสถานที่จัดเก็บเอกสารข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัด

1. มีศูนย์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นมาตรฐานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้ร่วมกันได้

2. คู่มือ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ สำหรับครูที่ปรึกษาครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีสถานที่จัดเก็บที่ง่ายต่อการนำมาใช้

แหล่งข้อมูล

รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่า มาตรฐานการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องเป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด มีขอบข่ายการทำงาน มีตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพ มีแหล่งข้อมูลที่สามารถตรวจสอบคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเป็นกระบวนการบริหารที่ต้องมีการปฏิรูปการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา โดยจะต้องมีกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

2.3 องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

องค์ประกอบของกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 องค์ประกอบ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, หน้า 1-6) กำหนดไว้ดังนี้

2.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบได้แก่

- 1) ด้านความสามารถ เช่น ด้านการเรียน ด้านความสามารถอื่นๆ เป็นต้น
- 2) ด้านสุขภาพ เช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านพฤติกรรม เป็นต้น
- 3) ด้านครอบครัว เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการคุ้มครองนักเรียน เป็นต้น
- 4) ด้านอื่นๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม เช่น ด้านความสามารถพิเศษ การเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น

วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้าน ควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย คือ

- 1) ระเบียบสะสม
- 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือแบบประเมินพฤติกรรมทางอารมณ์ (EQ)

3) วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์ การศึกษาจากแฟ้มสะสมงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสอบสุขภาพ เป็นต้น

สรุป การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่สามารถเข้าใจถึงพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งข้อมูลที่ต่างๆ นั้นเป็นข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในรูปของระเบียบสะสม การสัมภาษณ์นักเรียน การเยี่ยมบ้าน หรือจากแฟ้มสะสมงานของนักเรียนว่านักเรียนแต่ละคนนั้นมีความสามารถในด้านใด มีสุขภาพ สถานภาพของครอบครัว หรือด้านความสามารถพิเศษ สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานั้นล้วนเป็นข้อมูลที่สำคัญเป็นเครื่องมือที่ทำให้ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี

2.3.2 การคัดกรองนักเรียน การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยแบ่งเป็นกลุ่มคือ

กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์คัดกรองของสถานศึกษาแล้วอยู่ในเกณฑ์ปกติ

กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงซึ่งยังไม่มีปัญหาใด ๆ ที่จะต้องเร่งแก้ไขในทันที แต่มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นกลุ่มช่วยเหลือได้ ดังนั้นการเฝ้าระวังการป้องกันจึงมีความสำคัญมากสำหรับกลุ่มเสี่ยง

กลุ่มช่วยเหลือ หมายถึง นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มช่วยเหลือที่ต้องการความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาย่างใกล้ชิดและสำหรับนักเรียนบางคนที่มีปัญหามากกว่าหนึ่งปัญหาที่ต้องการช่วยเหลือ แต่มีบางเรื่องที่อยู่ในภาวะเสี่ยงก็จัดว่าเป็นกลุ่มช่วยเหลือ

สรุป การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาในการแบ่งกลุ่มของการเข้าไปช่วยเหลือ นักเรียนในระดับเบื้องต้น ตามเกณฑ์คัดกรองของสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการเข้าไปแก้ไขปัญหาอย่างถูกวิธีและกลุ่มเป้าหมายมีกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ

2.3.3 การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มช่วยเหลือให้มีคุณภาพมากขึ้น แนวทางการส่งเสริมมีหลากหลายวิธีที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ แต่กิจกรรมหลักสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ

1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตให้แก่นักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน และอนาคตได้อย่างมีความสุข มีคุณค่า และประสบผลสำเร็จตามศักยภาพ รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนไทย ซึ่งทำให้ครูที่ปรึกษามีโอกาสคุ้นเคย และรู้จักนักเรียนในความดูแลมากขึ้น ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน

การจัดกิจกรรมโฮมรูม เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย และฝึกทักษะต่าง ๆ มากกว่าการบรรยาย การออกคำสั่ง หรือผู้ให้กลัว โดยจัดให้ครอบคลุมสาระใน 5 ด้าน ซึ่งประมวลจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของนักเรียน ดังนี้

1. ด้านการเรียนและอาชีพ
2. ด้านการปรับตัว
3. ด้านเพศและการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่มีผลกระทบต่อจิตใจ
4. ด้านยาเสพติด และ
5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม

กิจกรรมโฮมรูม โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. กิจกรรมโฮมรูมสั้น ใช้เวลา 15-20 นาที
2. กิจกรรมโฮมรูมยาว ใช้เวลา 50-60 นาที

ทั้งนี้ การใช้โฮมรูมสั้นหรือโฮมรูมยาวขึ้นอยู่กับปัญหา ความต้องการ นโยบาย วัตถุประสงค์และความพร้อมของโรงเรียน

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนแต่ละกลุ่มโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง อ่านใจ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัด

3. ให้กำลังใจและโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง

4. สร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร อบอุ่น เอื้ออาทร

5. ให้ความรัก ใช้เวลาแก่นักเรียนเสมอ รวมทั้งให้โอกาสและการเสริมแรงในการปรับปรุงพฤติกรรม

6. สนับสนุนให้นักเรียนค้นพบความสามารถและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) การจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (Classroom meeting) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน มีสาระและแนวดำเนินการดังนี้

1. การประชุมผู้ปกครองเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

1. การประชุมผู้ปกครองมากยิ่งขึ้นทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพความสามารถมากยิ่งขึ้นหรือร่วมมือกับโรงเรียนในการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนในการจัดกิจกรรมแนวดำเนินการ

1. ครูที่ปรึกษาจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียวแต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากยิ่งขึ้นดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมก็คือ

2. การเตรียมการครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

3. การสื่อสารครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุมควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความห่วงใยของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือ แก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

4. การจัดกิจกรรมในที่ประชุม การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่นๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผล และจัดทำเอกสารเป็นหลักฐาน

ประโยชน์ของการประชุมผู้ปกครอง มีดังนี้

1. เป็นหลักฐานในการประชุมแต่ละครั้ง
2. เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป
3. เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาให้นักเรียนและการจัดประชุมผู้ปกครองในครั้งต่อไป

สรุป การส่งเสริมนักเรียน กิจกรรมสำคัญที่โรงเรียนควรจัดให้กับนักเรียนทุกคน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม และการประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน กิจกรรมโฮมรูมสั้นหรือโฮมรูมยาว เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดตามวัตถุประสงค์ นโยบายของโรงเรียน หรือปัญหาที่เกิดขึ้นว่าหนักเบาอย่างไร เป็นกิจกรรมที่สามารถนำปัญหาของนักเรียนมาเป็นกรณีตัวอย่างในการพูดคุยได้ และในการประชุมผู้ปกครองโรงเรียนควรจัดให้ครูที่ปรึกษาได้พบกับผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อที่จะได้รับทราบพฤติกรรมของนักเรียน และหาทางช่วยกันป้องกันดูแลแก้ไขปัญหาต่อไป

2.3.4 การป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มช่วยเหลือต้องให้ความสนใจเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด แนวทางการป้องกันช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนมีหลายวิธี แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการ 2 ประการคือ

1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนเป็นการช่วยเหลือผ่อนคลายนปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้องโดยมุ่งหวังให้นักเรียน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐาน ดังนี้

1. จิตวิทยาวัยรุ่น
2. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ
3. กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญๆ คือการสร้างสัมพันธภาพ การใช้คำถาม การรับฟังทั้งเนื้อหาสาระ

4. แนวทางแก้ไขปัญหา เช่นด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัหรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ แนวดำเนินการ

ครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการศึกษา โดยมีกระบวนการในการปรึกษาดังนี้

1. สร้างสัมพันธภาพ
2. พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา
3. กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา
4. ยุติปัญหาการเป็นผู้ให้การปรึกษาที่มีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษาควร

ปฏิบัติดังนี้

- 4.1 รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจได้รับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้
- 4.2 หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- 4.3 ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวกับการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้คำปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนได้หลายแนวทางซึ่งในที่นี้สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็น คือ

1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
4. การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม

5. การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครองสำหรับข้อ 2,3 และข้อ5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่วนข้อ 1 และ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าวครูที่ปรึกษาสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้น

การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรม ครูที่ปรึกษาควรคำนึงถึง ความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะปัญหา บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคนและอื่น ๆ ประกอบ

สรุป ในการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักให้มีความสำคัญและถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องทำเพราะปัญหาของนักเรียนบางปัญหา หากได้รับการช่วยเหลือแก้ไขตั้งแต่เบื้องต้น ก็อาจประสบความสำเร็จ ปัญหาที่เป็นปัญหาซับซ้อน หรือมาจากสาเหตุหลาย ๆ อย่างก็อาจต้องใช้เวลาและความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องคนอื่น ๆ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูที่ปรึกษาแต่ละคน จะต้องรู้จักและทราบข้อมูลของนักเรียนในที่ปรึกษาของตนเองเป็นอย่างดีสามารถคัดกรองจัดกลุ่มนักเรียน และแก้ไขปัญหานักเรียนให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา โดยเลือกวิธีการ และเครื่องมือที่เหมาะสมกับคนและสภาพของปัญหาเพราะนักเรียนที่แสดง

พฤติกรรมที่เหมือนกันอาจจะมีสาเหตุของปัญหาแตกต่างกัน ครูที่ปรึกษาต้องเข้าใจว่าแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันทั้งสภาพของครอบครัวและอื่น ๆ การใช้กิจกรรมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงแตกต่างกันตามสภาพของปัญหาและตัวนักเรียน

2.3.5 การส่งต่อนักเรียน

ในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษา อาจมีบางกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป การส่งต่อนักเรียน แบ่งเป็น 2 แบบคือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น
2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น แพทย์ ตำรวจ นักจิตวิทยา เป็นต้น

สรุป การส่งต่อนักเรียนเป็นการทำงานร่วมกันของครูในโรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง หรือรุนแรง ครูในโรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็จำเป็นต้องมีการส่งต่อไปยัง หน่วยงานภายนอกเช่นโรงพยาบาล นักจิตวิทยาหรือส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

2.4 แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2549,หน้า 11-12) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. กำหนดทิศทางและกลยุทธ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับโรงเรียน ซึ่งมีทรัพยากรจำกัดให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดประชุมครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง กรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ชุมชนร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง

2. การวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนควรวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) พัฒนาบุคลากร เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เกิดความตระหนัก มีเจตคติที่ดี มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตัวแทนกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน ทั้งนี้ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

- 3) กำหนดโครงสร้าง/กิจกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
- 4) จัดหาสื่อ/นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินงาน
- 5) รวบรวมข้อมูลและจัดทำสารสนเทศด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
- 6) ประสานความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานต่างๆ เพื่อระดมทรัพยากรในการดำเนินงาน

3. การดำเนินงานตามแผน

การนำแผนสู่การปฏิบัติของโรงเรียนขนาดเล็กล้วน ควรบูรณาการการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามปกติของโรงเรียน ครอบคลุมการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ คือ

- 1) การสอนปกติ เป็นการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม และการพัฒนานักเรียนโดยผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้กับนักเรียนทุกคนตามปกติ ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา

- 2) การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นหน้าที่ของทุกคนที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนต้องดำเนินการร่วมกัน ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหา คือ พฤติกรรมของนักเรียน ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนปกติ

4. การนิเทศ ติดตาม

การนิเทศ ติดตาม เป็นการนิเทศติดตามให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้นิเทศอาจเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือคณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้งตามแผนการนิเทศ ติดตาม ดังนี้

นิเทศภายใน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หรือตามความเหมาะสมใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย เช่น สอบถาม สัมภาษณ์ เยี่ยมชั้นเรียนตรวจสอบเอกสาร ประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นำเสนอข้อมูลความรู้ เทคนิควิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ประสานขอความร่วมมือจากบุคคลภายนอกให้การนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

5. การประเมินผล ปรับปรุง/พัฒนา

โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระยะ และนำผลการประเมินมาใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาศัยบรรยากาศร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาอุปสรรค การสร้างเสริมขวัญกำลังใจ และสนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

6. การรายงานและการประชาสัมพันธ์

การรายงานผลการดำเนินงานและการประชาสัมพันธ์เป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อสรุปภาพรวมของการดำเนินงานทั้งระบบให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ โดยดำเนินการดังนี้

1) จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยมีการประชาสัมพันธ์รายงานการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน และรายงานหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป

2.5 ข้อมูลพื้นที่ที่ทำการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 43/20 หมู่ที่ 2 ถนนกิตติขจร ตำบลสามกอ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตจังหวัดอ่างทอง

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานีและนครปฐม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี

การจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเสนา อำเภอบางบาล อำเภอบางไทร อำเภอบางปะอิน อำเภอบางซ้าย อำเภอผักไห่ และอำเภอลาดบัวหลวง โรงเรียนประถมศึกษาแบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 75 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 86 โรงเรียน รวม 166 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 1,387 คน

ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมสนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
  7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
  8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
  9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่
  10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
  11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
  12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของ ผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มีมอบหมาย
- วิสัยทัศน์**
- เป็นองค์กรคุณภาพที่มุ่งส่งเสริมและบริการการจัดการศึกษาให้ทั่วถึง เสมอภาค มีคุณธรรม และคุณภาพ เน้นความเป็นอยู่อย่าง ก้าวสู่สากล
- เป้าประสงค์**
1. ประชากรวัยเรียนทุกคนในเขตบริการ ได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
  2. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีคุณลักษณะความเป็นอยู่อย่าง
  3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มตามศักยภาพ
  4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา และสถานศึกษา เป็นองค์กรที่มีคุณภาพ และมีความเข้มแข็ง เป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ มาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1). งานวิจัยภายในประเทศ

เดชา จันทรอภาท (2552) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนห้วยแถลงพิทยาคม อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมาวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนห้วยแถลงพิทยาคม โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย

การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ(Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและให้ข้อมูลมีจำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 และครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่การสัมภาษณ์ การสังเกต และการนิเทศ การจัดกระทำและตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนาผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ศึกษาเอกสาร ประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ทำให้ครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นและสามารถดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดีแต่ยังมีบางส่วนที่พบข้อบกพร่อง จึงต้องได้รับการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปรึกษาหารือ และการนิเทศ ทำให้ครูที่ปรึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดกิจกรรมการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้อย่างทันท่วงที จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้บริหารหรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน นิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษาต้องประสานร่วมมือ แลกเปลี่ยนการทำงานอย่างสม่ำเสมอและต้องประสานร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายแห่งความสำเร็จที่ตั้งไว้ โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนห้วยแถลงพิทยาคม อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือในโรงเรียนอื่นต่อไป

นาดยา โสขารี (2550) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักเรียน โรงเรียนบ้านนาตบเต่า กิ่งอำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านนาตบเต่า ตำบลซับสนิมบุรี กิ่งอำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น วิธีการศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนการเทียบเคียงสมรรถนะ(Benchmarking) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลขั้นวิเคราะห์หาข้อแตกต่าง และขั้นการปฏิบัติ โดยมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบบันทึกการประชุม วิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1. ขั้นวางแผน โรงเรียนบ้านนาตบเต่าจะต้องดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ ส่วนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนห้วยต้อนพิทยาคมมีการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเข้มแข็ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวางใจ กลุ่มห่วงใย กลุ่มใกล้ชิด หลักการในการคัดกรองพิจารณาจากพฤติกรรมนักเรียน และผลการเรียน ตามลำดับ แล้วจัด

ห้องเรียนเป็น 4 ห้อง ซึ่งการจัดห้องเรียน การแบ่งกลุ่มนักเรียน การดำเนินการพัฒนาผู้เรียน ผลการพัฒนาโรงเรียนได้ชี้แจงประสานและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้โรงเรียนห้วยต้อนพิทยาคมประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษา ผู้เรียนมีคุณภาพ 3. ชั้นการวิเคราะห์หาความแตกต่าง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านนาตำบลเตา พบว่า โรงเรียนยังไม่มีมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีเพียงการจัดกิจกรรม/โครงการ ที่สอดคล้องกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนห้วยต้อนพิทยาคม ที่มีการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเข้มแข็ง ทัวถึง และจัดทำเป็นเอกสารแนวปฏิบัติ ซึ่งกำหนดขั้นตอนดำเนินการตามกระบวนการ PDCA กำหนดกิจกรรมผู้รับผิดชอบ เครื่องมือที่ใช้ และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง มีความชัดเจน ในการปฏิบัติ กำหนดกิจกรรมครบทุกองค์ประกอบ กิจกรรม/โครงการในการปฏิบัติชัดเจน ติดตามและตรวจสอบได้ผลการดำเนินการในทุกกิจกรรมเชื่อมโยงกัน และมีการนำไปใช้ในการพัฒนา โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มห่วงใย และกลุ่มใกล้ขีด ได้รับการช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านพฤติกรรม และด้านการเรียน จากการวิเคราะห์หาข้อแตกต่างและเปรียบเทียบการดำเนินการ ทั้งสองโรงเรียนตั้งเป้าหมาย เพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 4. ชั้นลงมือปฏิบัติ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเทียบเคียงสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยนำแนวทางในการดำเนินการจากคู่มือประกอบการอบรมที่โรงเรียนได้รับมาใช้ประกอบในการดำเนินการด้วย ทำให้สามารถกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน และสามารถพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนจนสำเร็จเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้ในปีการศึกษา 2550 แต่การดำเนินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนโรงเรียนบ้านนาตำบลเตายังไม่สามารถเทียบเคียงกับโรงเรียนห้วยต้อนพิทยาคมได้ทั้งหมด โดยสรุป การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านนาตำบลเตา โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ มีโรงเรียนห้วยต้อนพิทยาคมเป็นโรงเรียนตัวอย่างที่ดี สามารถดำเนินการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อใช้ในการดำเนินการในปีการศึกษา 2550 ได้ รวมทั้งสามารถนำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนางานด้านอื่นของโรงเรียนต่อไป

บุญประสพ กุลศรี (2550) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต1 วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองวัวซออำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี สภาพปัญหาที่ประสบคือ ครูผู้ปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้การปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปเป็นไปอย่างไม่ดีเท่าที่ควร ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ดำเนินการพัฒนา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า การจัดกระทำแลตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนหนองวัวซอ ให้มีระบบการ

ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนในการช่วยเหลือป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นสุข และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ไพรินทร์ โฉมพุดดี (2551) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ให้ดียิ่งขึ้น โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 คน ดำเนินการโดยใช้กลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ ได้แก่การประชุมระดมสมอง กิจกรรมการพัฒนา การกำกับติดตามผล ตามกรอบเนื้อหา 2 เนื้อหาได้แก่การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อนักเรียน วิธีการศึกษาใช้หลักวิจัยปฏิบัติการ 2 รอบแต่และวงรอบประกอบด้วย การวางแผน กาปฏิบัติการตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล มีผล มีกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้า5คนประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูที่ปรึกษาชั้น ม 4/1 – 4/2 ครูแนะแนวผู้ปกครองนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ซึ่งมีการตรวจสอบข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบ 3 เสา (Triangulation Technique) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โดยการพรรณนาวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าโดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนน้ำสวยวิทยาอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ทั้ง 2 วงรอบแล้ว ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีกิจกรรมการพัฒนาย่างชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และร่วมกันระดมสมอง เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน

รุ่งรัตน์ เชื้อไทย (2552) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวันครู 2502 อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวันครู 2502 อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็กเท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) โดยดำเนินการ 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีจำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายปกครอง ครูฝ่ายปกครอง กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 13 คน ประกอบด้วยครูประจำชั้นและครู ที่ปรึกษาระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยากร จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินผล แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต บันทึกการประชุม แบบบันทึกรายการศูนย์ข่าวสาร การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในวงรอบที่ 1 โดยใช้ กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ การปฏิบัติตามกรอบแผนงาน การนิเทศ โดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผล การรณรงค์ จัดกิจกรรมเสียงตามสายกิจกรรมติดป้ายโปสเตอร์ ทำให้ครูส่วนใหญ่มีความรู้สามารถในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่มีครูส่วนน้อยยังไม่สามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ การปฏิบัติตาม

กรอบแผนงาน ผลการดำเนินงาน ทำให้ครูมีผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ เมื่อครบ 2 วงรอบ แล้ว ทำให้ครูเกิดการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้นำกลยุทธ์ดังกล่าวนี้ไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนอื่นต่อไป

สุนันท์ โพธิบาย (2552) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 วัตถุประสงค์เพื่อประเมินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้รูปแบบซีโอบีเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 - 3 ต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ครูนำไปปฏิบัติ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียนช่วงชั้นที่ 2-3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 921 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาจำนวน 50 ข้อฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2-3 จำนวน 25 ข้อ สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยสถิติทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1.ผลการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในแต่ละด้านดังนี้ 1.1 ด้านปัจจัยพื้นฐานสภาวะแวดล้อม 1.2 ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ 1.3ด้านผลผลิตของโครงการ 2. ผลการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 2.1 นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ครูนำไปปฏิบัติสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ 2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดกลางมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงกว่าคณะกรรมการในโรงเรียนขนาดใหญ่โดยสรุป การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับที่น่าพอใจ บุคลากรในโรงเรียนได้ดำเนินงานอย่างเต็มความสามารถ มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานในทุกขั้นตอนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นอย่างดีจึงส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วิบูล วงศ์แหวน (2549) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้วยคตราชูราษฎร์รังสฤษดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท พบว่า 1.เมื่อพิจารณาโดยรวมมีปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นปัญหาอันดับสูงสุด ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน เป็น

ปัญหาในระดับน้อย 2. รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหัตถการราชภัฏรำไพพรรณี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท มีดังนี้ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. ด้านการส่งต่อ 6. รายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วีระชัย รอดหลง (2549) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต3 พบว่า 1. สภาพการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงสุดในระดับคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีการดำเนินงานต่ำที่สุดในระดับปานกลางคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยเรียงลำดับสภาพการดำเนินงานจากสูงไปต่ำ ได้ดังนี้ 1)ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2)ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 3)ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4)ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 5)ด้านการส่งต่อนักเรียน 2.สภาพปัญหาในการดำเนินงานพบว่าที่มีมากที่สุดคือ ปัญหาที่เกิดจากครูที่รับผิดชอบ รองลงมาคือ ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายบริหาร ปัญหาที่เกิดจากผู้ปกครองไม่อยู่รอพบครูที่ปรึกษา และครูขาดทักษะด้านการคัดกรองนักเรียน แนวทางแก้ไขคือ ลดภาระงานด้านอื่นๆ ของครูที่รับผิดชอบให้น้อยลง จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานเพิ่ม

โชวันันต์ มาร์ตวงศ์.(2548) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง หัวหน้าระดับชั้น ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาระดับชั้น ม.1-ม.6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 22 โรงเรียน ได้กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง หัวหน้าระดับชั้น ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาระดับชั้น ม.1- ม. 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 22 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ชนิด ได้แก่แบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณ ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืน รวม 330 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขั้นเตรียมการวางแผนการดำเนินงาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากและรายการที่มีอันดับสูงสุดคือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขึ้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากและรายการที่มีอันดับสูงสุด คือมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างสม่ำเสมอ ขึ้นกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากและรายการที่มีอันดับสูงสุดคือ มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ 2) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นเตรียมการและการวางแผนดำเนินงาน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและรายการที่มีปัญหาอันดับสูงสุดคือ การวิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงาน ขึ้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและ

รายการที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียน ชั้นกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง และรายการที่มีปัญหาอันดับสูงสุดคือการนิเทศและติดตามผล

วิเชียร วัฒนา.(2547)ได้ทำการศึกษาและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น คณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 16 โรงเรียน จำนวน 899 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบ่งเป็นชั้นภูมิชนิดที่เป็นสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่าง 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในทุกด้านและทุกรายการ การดำเนินงานมีปัญหายอยู่ในระดับน้อย

ทะเล เจริญผล.(2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาวิธีการและปัญหาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาวิธีการ และปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 320 คน ได้จากการสุ่มแบบสัดส่วนและอย่างง่าย จากครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 319 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.96 วิเคราะห์ข้อมูลจากการแจกแจงความถี่ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน จัดทำระเบียบสะสม ใช้เกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาเพื่อคัดกรองนักเรียน จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ 2) ปัญหาการปฏิบัติงานที่พบ คือ ครูที่ปรึกษาไม่สะดวกในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนที่รับผิดชอบมากเกินไป ผู้ปกครอง และนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อ และขาดความต่อเนื่องในการติดตามผล ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย มีดังนี้ 1) ควรให้การสนับสนุนการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษาในทุกๆ ด้าน 2) ขอรับการสนับสนุนอัตราครูเพิ่ม 3) จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สมพงษ์ แก้วอาจ.(2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1-5 ตามองค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข ปัญหาการส่งต่อ พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่

ข้าราชการครูมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวม และรายด้านผลการเปรียบเทียบสภาพ และปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 อยู่ในระดับมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 พบว่า โดยภาพรวมข้าราชการครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.(2548) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการ จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน จำนวน 46,814 คน พบว่า ในระดับการปฏิบัติผู้ตอบแบบสอบถามทุกกลุ่มตอบสอดคล้องกันว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนผู้ปกครองมีความ พึงพอใจในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ เป็นปัญหาของนักเรียนพบว่านักเรียนขาดความ อบอุ่นจากครอบครัว เนื่องจากไม่ได้อยู่กับบิดา มารดา การปกปิดข้อมูลจริงนักเรียนขาดระเบียบวินัย การไม่ใส่ใจแก้ปัญหาตนเอง การมีพฤติกรรมเลียนแบบตัวอย่างไม่ดี การไม่ยอมรับในการให้ความ ช่วยเหลือนักเรียนไม่ทราบ หรือไม่เข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สภาพปัญหาที่พบร่วมกันมากและ ควรได้รับการแก้ไขโดยด่วนได้แก่ การทำความเข้าใจกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทุก ฝ่ายมีความเข้าใจพื้นฐานทราบที่ตรงกัน ควรพัฒนา ทบทวนความรู้และความเข้าใจครูที่ปรึกษาหรือ ครูแนะแนว ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาเด็กในแต่ละ วัย และกระบวนการแนะแนวในแต่ละวัยให้มีความเหมาะสม

สมพร ไชยแสง.(2548) ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาใน 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารและ ครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การ ป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านการส่งต่อมีการ ดำเนินงานในระดับน้อย ครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ธิดา ทับทิมทอง.(2550) ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทาง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 212 คน ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่พัฒนาขึ้นตรงตามเนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชาการ ทั้ง 5 ขั้นตอน 36 รายการ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 รายการ 2) วางแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 8 รายการ 3) ดำเนินงานปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย 11 รายการ 4) การนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 6 รายการ 5)การนำข้อมูลการประเมินไปใช้ ประกอบด้วย 5 รายการ โดยแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ทั้ง 5 ขั้นตอน 36 รายการ

สมพร สระบัว (2546) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางและควรให้ความสำคัญในการให้ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจและดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือ อยู่ในระดับปานกลาง และควรให้ความสำคัญในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนซ้ำหรืออ่อน โรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิตของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับ ความมีระเบียบวินัย และการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา

2) งานวิจัยในต่างประเทศ

จอห์น (1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียนในโรงเรียน โดยเน้นการบริหารงานของโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน ระเบียบวินัยของโรงเรียน การแก้ปัญหาวินัยของนักเรียน และการปรับปรุงความประพฤติของนักเรียน พบว่าโรงเรียนควรจัดกลไกในการบริหาร เพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนได้ดูแลปัญหาด้านวินัยของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ช่วยให้นักเรียนได้ทราบความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหของโรงเรียน ไม่ใช่เป็นการจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนได้แก้ไขความประพฤติของตนเอง และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

กันเดอตัน (2001) ได้ทำการศึกษาการใช้การประชุมเชิงสร้างสรรค์ในโรงเรียน ซึ่งเรียกชื่อเฉพาะว่า การประชุมกลุ่มครอบครัว เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กหนีเรียน โดยให้ผู้ปกครองที่มีลูกหลานหนีเรียนได้มาเข้าร่วมประชุม ปรึกษาหารือ วิธีการแก้ปัญหาแบบเป็นกันเอง โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางแก้ปัญหการหนีเรียนร่วมกัน ผลการดำเนินงานพบว่า นักเรียนมีอัตราการมาโรงเรียนสูงขึ้น

แซนด์เลอร์ (2002) ได้ศึกษามุมมองของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียน โดยใช้คำถามวิจัยพื้นฐาน 3 ข้อ คืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัศึกษามีแนวคิดอย่างไรเกี่ยวกับบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาโรงเรียนการรับรู้ของอาจารย์ใหญ่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาชีพการจ้างการของผู้ให้คำปรึกษาในระดับใด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเสนอแนะอะไรบ้างที่เป็นบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาควรจะเป็น และอาจารย์ใหญ่มีแนวคิดอย่างไรเกี่ยวกับการสนับสนุนและการให้ความสะดวกแก่งานของผู้ให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารในฐานะอาจารย์ใหญ่ระดับมัศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี อาจารย์ใหญ่เหล่านี้มีแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาในด้านหน้าที่การปฏิบัติและทักษะที่จำเป็น ตลอดจนคุณสมบัติส่วนตัว ผลการศึกษาพบว่า หน้าที่ที่ผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีคุณค่าที่สุดในโรงเรียนมัศึกษามี 6 ประการคือ การช่วยเหลือ เด็กหรือการให้คำปรึกษา งานเลขานุการและงานบริหาร การส่งนักเรียนเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษา และการวางแผนการศึกษา การสอนและการกำกับดูแลหมวดวิชาแนะแนว ทักษะ และคุณสมบัติส่วนตัวที่จำเป็นต่อความสำเร็จของผู้ให้คำปรึกษา มี 6 ประการคือลักษณะที่มีการดูแลเอาใจใส่ ความสามารถที่จะแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารที่ดี ความสามารถที่จะประเมินและลดสถานการณ์ความวิตกกังวลได้ ทักษะในการรักษาผลประโยชน์และอารมณ์ขึ้นนอกจากนี้อาจารย์ใหญ่สามารถให้ความสะดวกแก่การทำงานของผู้ให้คำปรึกษาได้ 3 ทาง คือ 1.ด้วยการทำให้ผู้ให้คำปรึกษากลายเป็นสมาชิกของทีมโรงเรียนโดยรวม 2.ด้วยการให้ผู้ให้คำปรึกษาจัดลำดับความสำคัญของบริการตรงต่อนักเรียน 3.ด้วยการไม่ใช้ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่อีกคนหนึ่ง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความตรงประเด็นสำหรับโปรแกรมการฝึกอาจารย์ใหญ่ และการเตรียมอาจารย์ใหญ่ เพื่อทบทวนและขยายหลักสูตรการเป็นผู้ให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ใหญ่

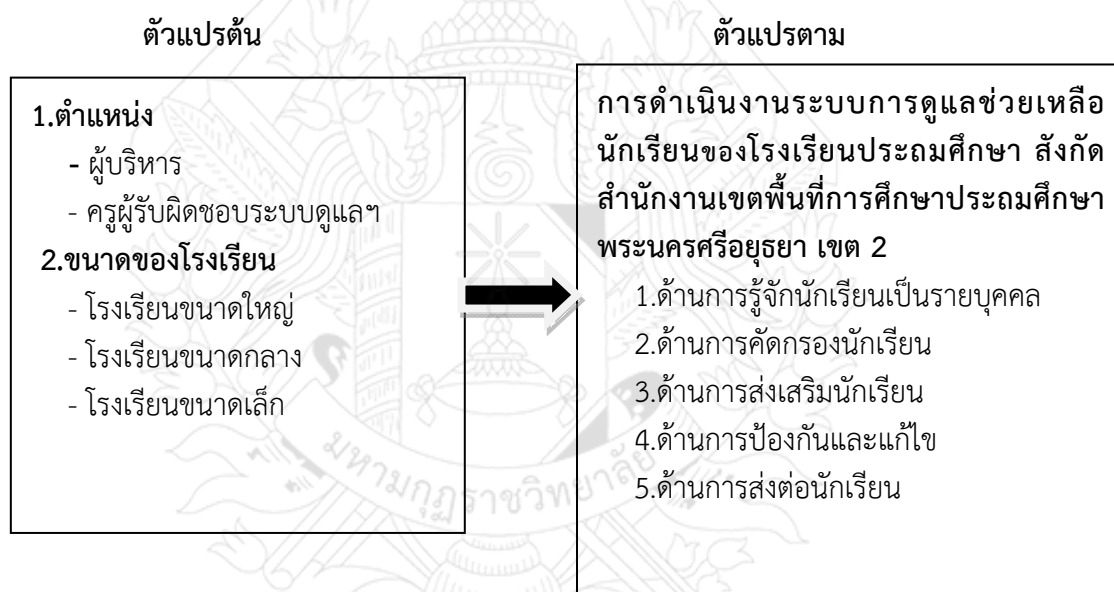
มุขาคโต (2003) ได้ทำการศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาโรงเรียนที่รับรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา และเพื่อศึกษาประเด็นปัญหาในโรงเรียนที่อาจจะเสนอแนะว่าบริการให้คำปรึกษาเป็นการแทรกแซงที่เหมาะสม วิธีการศึกษาใช้ระเบียบวิธีการเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาโรงเรียนตามที่รับรู้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ การสนทนากับกลุ่มเป้าหมาย การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการบันทึกเสียงคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมการแนะแนวและการให้คำปรึกษาปัจจุบันในโรงเรียน ปัญหาที่คนหนุ่มสาวกำลังเผชิญอยู่ในโรงเรียน สถานภาพของการบริการให้คำปรึกษาและสถานภาพของโปรแกรมการฝึกอบรมในวิทยาลัยวิชาการศึกษา ผลการศึกษาบ่งชี้ว่า นักเรียนเกี่ยวข้องกับการสอบตก และการเลือกอาชีพที่ตีรวนทั้งวิธีการที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติต่อผลการศึกษาค้นคว้าบ่งชี้ว่า นักเรียนอ่อนแอต่อทางไม่ตีทุกประเภท จึงจำเป็นต้องให้บริการสนับสนุนต้องมอบหมายพลังแก่นักเรียนในการเผชิญกับการท้าทาย ของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองและผู้ให้คำปรึกษาทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของการแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียน ผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว มีความต้องการบริการให้คำปรึกษาในโรงเรียน ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่าบทเรียนการแนะแนว และการให้คำปรึกษามีประโยชน์และครูแนะแนวมีความต้องการฝึกอบรมจากการศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่าการดำเนินงานจะยึด 5 องค์ประกอบตามแบบของกรมสุขภาพจิต คือการรู้จัก

นักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน ส่วนกิจกรรมนั้นมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเนื่องจากสถานศึกษามีบริบทแตกต่างกัน โรงเรียนแต่ละที่จึงมีวิธีการบริหาร การนิเทศแตกต่างกัน

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารกับครูในโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตาม ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน ได้กรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดทฤษฎีของการบริหารงานเชิงระบบที่มีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 2 กรอบแนวความคิดการวิจัย การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นการ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 332 คน (ข้อมูลพื้นฐานครู ปี 2556) ของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และ มอร์แกน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 236 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 118 คน และครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน จำนวน 118 คน

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 236 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 118 คน และครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 118 คน โดยเปิดตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (พวงรัตน์, 2543) และ ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครู ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งทำการแบ่งกลุ่มประชากรตามขนาด ของโรงเรียน จำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง					
	ขนาดของโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู
1. ขนาดใหญ่	5	5	10	4	4	8
2. ขนาดกลาง	75	75	150	53	53	106
3. ขนาดเล็ก	86	86	172	61	61	122
รวม	166	166	332	118	118	236

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยอาศัยตำรา แนวคิดและทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามผลการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย การนิยาม ซึ่งมีคำถามปิดและเปิด แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content validity) แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกันจำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุง จึงเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตามข้อข่ายงาน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 10 ข้อ
  2. ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 10 ข้อ
  3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำนวน 10 ข้อ
  4. ด้านการป้องกันและแก้ไข จำนวน 10 ข้อ
  5. ด้านการส่งต่อนักเรียน จำนวน 10 ข้อ
- รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ

ข้อคำถามได้ประยุกต์จากแบบสอบถามของ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2544) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งสร้างตามหลักการและวิธีการของลิเคอร์ท (Linker) โดยกำหนดให้คะแนนในแต่ละระดับความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน การปฏิบัติงานของผู้ตอบ

- 5 มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 มีการปฏิบัติในระดับมาก

3 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open – Ended) สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่แบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหา
3. นำแบบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบหาแล้ว แล้วนำมาปรับแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity)
4. ขอรับแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) หรือ IOC แล้วนำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC เท่ากับ 1
5. การหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต1 จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.965 เมื่อทำการทดลองใช้และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือแล้ว ได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป
6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.5.1 มีหนังสือถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยมกุฎราชวิทยาลัย เพื่อขอให้มีหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต2 เพื่อแจ้งให้ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาช่วยตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

3.5.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและนัดหมายเพื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับคืนจำนวน 236 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและตรวจสอบข้อมูล และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์ โดยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 100) ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีปฏิบัติงานปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยใช้ค่า T- test สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และหากพบที่มีความแตกต่างกันและทดสอบความต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD ของเชฟเฟ (Scheffe)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องนี้ ได้แก่

สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สถิติตค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือสถิติทดสอบค่า t- test สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F- test (One – Way ANOVA) หากพบที่มีความแตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทดสอบความต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD ของเชฟเฟ่ (Scheffe)

การกำหนดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) และนำค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามว่าอยู่ในช่วงใด แสดงว่ามีการปฏิบัติงานในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต2 ตามช่วงระดับเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

$(\bar{X})$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนประชากร
P	แทน	ค่าร้อยละ
t - test	แทน	ค่าทดสอบที
F - test	แทน	ค่าทดสอบเอฟเทส
P-Value	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ
สมมติฐาน		
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตาราง และคำอธิบายใต้ตาราง โดยทำการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้ง 5 องค์ประกอบ
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องนี้ ประชากรที่ศึกษาได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 118 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 236 คน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ค่าความถี่และร้อยละของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ

ที่	สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.	ผู้บริหาร	118	50.0
2.	ครูผู้รับผิดชอบ	118	50.0
	รวม	236	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวนร้อยละ 118 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ค่าความถี่และร้อยละของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ที่	ขนาดของโรงเรียน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.	ขนาดใหญ่	8	3.38
2.	ขนาดกลาง	106	44.92
3.	ขนาดเล็ก	122	51.70
	รวม	236	100.00

จากตารางที่ 4.2 โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 รองลงมา คือ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 44.92 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.38 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้ง 5 องค์ประกอบ

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปิด (close ended Question) เพื่อวัดระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางต่อไป

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 โดยรวมทุกด้าน (n=236)

ระบบดูแลช่วยเหลือ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.13	.34	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.06	.24	มาก
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.04	.20	มาก
4. ด้านการป้องกันและช่วยเหลือและแก้ไข	4.05	.21	มาก
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.99	.34	มาก
รวม	4.03	.16	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบฯ ที่ตอบแบบสอบถามมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีการปฏิบัติสูงใน 3 อันดับแรก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.13 รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.06 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือและแก้ไข ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.05 และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.99 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (n=236)

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถทางการเรียน	4.15	.36	มาก
2. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถพิเศษ	4.15	.36	มาก
3. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสุขภาพร่างกาย	4.13	.34	มาก
4. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสุขภาพทางจิตใจ	4.13	.34	มาก
5. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านเศรษฐกิจของครอบครัว	4.13	.34	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล(ต่อ)	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพ	4.11	.37	มาก
7. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสารเสพติด	3.83	.60	มาก
8. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านปลอดภัยทางครอบครัว	4.09	.41	มาก
9. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความปลอดภัยจากการเดินทางมาโรงเรียน	4.13	.34	มาก
10. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ	3.81	.61	มาก
รวม	4.13	0.34	มาก

จากตารางที่ 4.4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถทางการเรียน ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.15 รองลงมาคือ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถพิเศษ ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.15 และน้อยที่สุดคือ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน (n=236)

ที่	ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
11.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.11	.31	มาก
12.	มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านความสามารถทางการเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ	4.11	.31	มาก
13.	มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านสุขภาพทางร่างกายออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ	4.08	.28	มาก
ที่	ด้านการคัดกรองนักเรียน(ต่อ)	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
14.	มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านสุขภาพทางจิตใจออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ	4.11	.37	มาก
15.	มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านเศรษฐกิจออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ	4.11	.37	มาก
16.	มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ	4.08	.35	มาก
17.	มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านสารสนเทศออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มช่วยเหลือ	4.06	.32	มาก
18.	18.มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านความปลอดภัยจากทางครอบครัวออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ	3.96	.41	มาก
19.	19.มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้าน ความปลอดภัยจากทางเดินทางมาโรงเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ	4.08	.28	มาก
20.	20 .มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านพฤติกรรมทางเพศออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ	4.08	.28	มาก
รวม		4.06	0.24	มาก

จากตารางที่ 4.5 ด้านการคัดกรองนักเรียนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.06 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.11 รองลงมาคือ มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.09 และน้อยที่สุดคือ มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านความปลอดภัยจากทางครอบครัวออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.96 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน(n=236)

ที่	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
21.	มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.98	.43	มาก
22.	มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมตามความต้องการของนักเรียน	4.06	.24	มาก
23.	มีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนทุกภาคเรียน	3.97	.25	มาก
24.	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการพูด	4.00	.20	มาก
25.	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการอ่าน	3.82	.52	มาก
26.	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการเขียน	4.45	.49	มาก
27.	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านบุคลิกภาพ	4.47	.50	มาก
28.	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านศิลปะ	4.47	.50	มาก
29.	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านกีฬา	4.42	.49	มาก
30.	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านดนตรี	4.42	.57	มาก
	รวม	4.04	.20	มาก

จากตารางที่ 4.6 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.47 รองลงมาคือมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านศิลปะ ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.47 และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการเขียน ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.45 ส่วนน้อยที่สุดคือมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการอ่าน ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.82 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา (n=236)

ที่	ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
31.	มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	4.36	.56	มาก
32.	มีการจัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ในการช่วยเหลือนักเรียน	4.38	.56	มาก
33.	มีการประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มช่วยเหลือ	3.97	.25	มาก
34.	ประสานงานกับผู้ปกครองชั้นเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.05	.21	มาก
35.	มีการประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาของครูและผู้ปกครองชั้นเรียน	4.05	.29	มาก
36.	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มช่วยเหลือ	4.05	.21	มาก
37.	มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน	4.02	.26	มาก
38.	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	4.02	.33	มาก
39.	มีการรายงานผลการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.05	.21	มาก
40.	มีการจัดทำเอกสารบันทึกผลการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	4.02	.26	มาก
รวม		4.05	.21	มาก

จากตารางที่ 4.7 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่ มีการจัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ในการช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.38 รองลงมาคือ มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.36 และประสานงานกับผู้ปกครองชั้นเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และน้อยที่สุด มีการประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน(n=236)

ที่	ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
41.	มีการนำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจในการส่งต่อ	3.98	.48	มาก
42.	มีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	4.06	.29	มาก
43.	มีการประสานกับครูหรือผู้ที่จะให้ช่วยเหลือนักเรียนต่อ	4.01	.39	มาก
44.	มีการสรุปข้อมูลนักเรียนและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาในบันทึกการส่งต่อ	3.99	.35	มาก
45.	มีการจัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนให้กับครูหรือบุคลากรในโรงเรียน	3.97	.39	มาก
46.	มีการติดตามช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.98	.43	มาก
47.	มีการบันทึกการรับนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกลับสู่กลุ่มปกติ	3.91	.45	มาก
48.	มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก	3.92	.44	มาก
49.	มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญภายนอกอย่างสม่ำเสมอ	3.92	.43	มาก
50.	มีการจัดทำข้อมูลผลการติดตามการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.02	.37	มาก
รวม		3.99	.34	มาก

จากตารางที่ 4.8 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.99 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่ มีการนำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจในการส่งต่อ ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.06 รองลงมาคือ มีการจัดทำข้อมูลผลการติดตามการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.02 และมีการประสานกับครูหรือผู้ที่จะให้ช่วยเหลือนักเรียนต่อส่วนน้อยที่สุด มีการบันทึกการรับนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกลับสู่กลุ่มปกติ ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.91 ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน**

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบฯ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 แตกต่างกัน

**ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต2
จำแนกตามตำแหน่ง (n=236)**

ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	$\bar{X}$		S.D.		t-test	Sig.
	ผู้บริหาร	ผู้รับผิดชอบ	ผู้บริหาร	ผู้รับผิดชอบ		
1. ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	4.10	4.16	0.30	0.36	-1.43	.15
2. ด้านการคัดกรอง นักเรียน	4.03	4.10	0.15	0.30	-1.46	.14
3. ด้านการส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน	4.02	4.07	0.13	0.25	-1.17	.23
4. ด้านการป้องกันและ ช่วยเหลือและแก้ไข	4.03	4.06	0.18	0.23	-0.28	.77
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.96	4.03	0.33	0.35	-0.82	.41
รวม	4.01	4.04	0.09	0.20	11.50	.09

จากตาราง 4.9 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบฯ ที่มีตำแหน่งแตกต่าง
กันมีการปฏิบัติต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบฯ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
เขต 2 ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบฯ ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีความ
คิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน (n=236)

ระบบช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	n	F	P
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1) ขนาดใหญ่	4.00	.00	8		
2) ขนาดกลาง	4.15	.35	106	.816	.443
3) ขนาดเล็ก	4.12	.33	122		
2. การคัดกรองนักเรียน					
1) ขนาดใหญ่	4.00	.00	8		
2) ขนาดกลาง	4.06	.25	106	.418	.659
3) ขนาดเล็ก	4.07	.24	122		
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
1) ขนาดใหญ่	4.00	.00	8		
2) ขนาดกลาง	4.04	.21	106	.272	.762
3) ขนาดเล็ก	4.05	.20	122		

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ระบบช่วยเหลือนักเรียน (ต่อ)	$\bar{X}$	S.D.	n	F	P
4. การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา					
1)ขนาดใหญ่	4.13	.31	8		
2) ขนาดกลาง	4.04	.19	106	.651	.522
3) ขนาดเล็ก	4.05	.21	122		
5. การส่งต่อนักเรียน					
1)ขนาดใหญ่	3.88	.31	8		
2) ขนาดกลาง	3.96	.44	106	1.402	.248
3) ขนาดเล็ก	4.02	.14	122		
สรุป					
1)ขนาดใหญ่	4.00	.00	8		
2) ขนาดกลาง	4.03	.17	106	.122	.885
3) ขนาดเล็ก	4.02	.15	122		
รวม	4.03	.16	236		

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.10 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบฯ ที่มีขนาดของโรงเรียนที่รับผิดชอบแตกต่างกัน มีการปฏิบัติต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบฯ ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 236 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 118 คน และครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 118

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ชนิดตรวจสอบรายการลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ(Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือสถิติทดสอบค่าที (t-test) สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One-Way Analysis of Variance : ANOVA) และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe’) ผู้วิจัยขอแสดงผลการวิจัยโดยสรุปตามลำดับดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร จำนวน 118 คน และครูผู้ดูแลระบบการช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 118 คน

5.1.2 สภาพการศึกษาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่สูงกว่าข้ออื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถทางการเรียน มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถพิเศษ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสุขภาพร่างกาย และมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสุขภาพทางจิตใจ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่สูงกว่าข้ออื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ และมีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ด้านสุขภาพทางจิตใจ ออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านความปลอดภัยจากทางครอบครัวออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ

3. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา พบว่า โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่สูงกว่าข้ออื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ในการช่วยเหลือนักเรียน มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และมีการประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาของครูและผู้ปกครองชั้นเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ มีการประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ

4. ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่สูงกว่าข้ออื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านบุคลิกภาพ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านศิลปะ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการเขียน และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านกีฬา ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการอ่าน

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่สูงกว่าข้ออื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ มีการนำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจในการส่งต่อ มีการจัดทำข้อมูลผลการติดตามการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการประสานกับครูหรือผู้ที่จะให้ช่วยเหลือนักเรียนต่อ

ส่วนน้อยที่สุด ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยสุดคือ มีการบันทึกการรับนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกลับสู่กลุ่มปกติ

5.1.3 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารและขนาดของโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1) ตำแหน่ง ที่แตกต่างกันของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ตำแหน่งของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2) ขนาดของโรงเรียน ที่แตกต่างกันมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นด้านที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยเหลือได้เหมาะสม ดังนั้น การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเป็นรายบุคคล เป็นข้อมูลที่ครูผู้รับผิดชอบควรทราบ ได้แก่ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถทางการเรียน การสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านปลอดภัยทางครอบครัว ความสามารถพิเศษ ด้านสุขภาพ เช่น ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านเศรษฐกิจของครอบครัว และข้อที่มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนน้อยที่สุดคือ ด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิระชัย รอดหลง (2549)** พบว่า การดำเนินงานตามระบบมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน ด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุดในระดับมาก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คือ การสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทะเล เจริญผล** (2547) พบว่า 1) วิธีการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน จัดทำระเบียบนระสัมผัส ใช้เกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาเพื่อคัดกรองนักเรียน จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีการส่งต่อ นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ 2) ปัญหาการปฏิบัติงานที่พบ คือ ครูที่ปรึกษาไม่สะดวกในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนที่รับผิดชอบมากเกินไป ผู้ปกครอง และนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อ และขาดความต่อเนื่องในการติดตามผล ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย มีดังนี้ 1) ควรให้การสนับสนุนการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษาในทุก ๆ ด้าน 2) ขอรับการสนับสนุนอัตราครูเพิ่ม 3) จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นด้านที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายข้อ ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษาด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ และน้อยที่สุดคือ มีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านความปลอดภัยจากทางครอบครัวออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าการคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน มีการแบ่งกลุ่มเพื่อความสะดวกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการกำหนดว่านักเรียนทุกคนได้ผ่านการคัดกรองตามเกณฑ์คัดกรองของสถานศึกษา โดยมีกำหนดว่านักเรียนกลุ่มปกติที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์แล้วอยู่ในเกณฑ์ปกติ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่จัดอยู่ในเกณฑ์กลุ่มเสี่ยงซึ่งยังไม่มีปัญหาใด ๆ ที่จะต้องเร่งแก้ไขในทันที แต่มีแนวโน้มว่าจะกลายเป็นกลุ่มช่วยเหลือได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิฑูร วังษ์แหวน** (2549) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนหันคาราษฎร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท พบว่า ปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นปัญหาอันดับสูงสุดซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน เป็นปัญหาระดับน้อย

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน เป็นด้านที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ด้านศิลปะ ด้านการเขียน และมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่อยู่ในความดูแลของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มช่วยเหลือให้มีการพัฒนาอย่างเสมอภาคในทุก ๆ ด้าน ซึ่งในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนนี้ทางสถาบันได้มีโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ เน้นการจัดกิจกรรมที่ฝึกการปฏิบัติจริง ด้านศีล สมาธิ ปัญญา มีการนำนักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีการใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท และมีลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมพร ไชยแสง** (2548) พบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านการส่งต่อมีการดำเนินงาน

ในระดับน้อย ครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ **วิชิต รุ่งศรีทอง** (2545) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน

4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา เป็นด้านที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการจัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ในการช่วยเหลือนักเรียน และมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จอห์น** (John, 1995 : 1603-A) ที่ได้ศึกษาเรื่อง วินัยของนักเรียนในโรงเรียนโดยเน้นการบริหารงานของโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน ระเบียบวินัยของโรงเรียน การแก้ปัญหาวินัยของนักเรียนและการปรับปรุงความประพฤติของนักเรียน พบว่าโรงเรียนควรจัดกลไกในการบริหาร เพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนได้ดูแลปัญหาด้านวินัยของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ช่วยให้นักเรียนได้ทราบความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหาของโรงเรียน ไม่ใช่เป็นการจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนได้แก้ไขความประพฤติของตนเอง และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และสอดคล้องกับ **วิฑูร วงษ์แหวน** (2549) ได้ศึกษารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหันคาราชูราษฎร์รังสฤษดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท พบว่า ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากผลการวิจัยของ **สมพร สระบัว** (2546) ได้วิจัยเรื่องการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท พบว่า ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลางและควรให้ความสำคัญในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อนด้วย

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา เป็นด้านที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการนำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจในการส่งต่อ รวมทั้งทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ และประสานกับครูหรือผู้ที่จะให้ช่วยเหลือนักเรียนต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมพงษ์ แก้วอาจ** (2547) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 ตามองค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาการส่งต่อ พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่ข้าราชการครูมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวม และรายด้านผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ **ณรงค์**

สมศรีตา (2554) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 พบว่าด้านการส่งต่อนักเรียนเป็นรายการที่มีการปฏิบัติในระดับมาก คือ มีการดำเนินการแก้ไขเบื้องต้นโดยผู้รับผิดชอบโดยตรงก่อน เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นผู้รับผิดชอบเบื้องต้นซึ่งเป็นผู้มีข้อมูลมากที่สุด ควรจะแก้ไขเบื้องต้นก่อน ซึ่งการส่งต่อนักเรียน มี 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน ได้แก่ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ โดยขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะ โดยการส่งต่อให้ครูประจำวิชา ครูพยาบาล ฝ่ายปกครอง และการส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น แพทย์ ตำรวจ นักจิตวิทยา เป็นต้น เพื่อร่วมกันช่วยเหลือป้องกันสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุตามความมุ่งหมายของการศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

6. ผลการเปรียบเทียบ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน พบว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบ รวมทั้งโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ผู้รับผิดชอบทั้งผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นด้วย ต้องจัดทำข้อมูลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบ ต้องมีการจัดบันทึกประวัตินักเรียน มีความใกล้ชิดกับนักเรียนและผู้ปกครองเป็นอย่างดี จึงมีการดำเนินงานที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาเป็นพื้นฐานในการเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนและการปฏิบัติตนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุขตามที่สังคมต้องการ ดังนี้

1. ในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรให้ครูประจำชั้นหรือครูที่รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนำผลการแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มช่วยเหลือ มาศึกษาและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนกว่านักเรียนจะได้รับการพัฒนาเป็นกลุ่มปกติอย่างถาวร

2. ควรให้ความสำคัญเร่งด่วนแก่นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงด้านสารเสพติด โดยให้คำปรึกษา แนะนำ และบำบัดรักษา

3. ควรจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อร่วมกันแก้ไขนักเรียนที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ

4. ควรให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนที่มีปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5. ควรส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหากับผู้เชี่ยวชาญโดยทันที และควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง ศึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งติดตามผลการช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ

2. ควรศึกษาเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการการอ่าน เพราะเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาของนักเรียนในอนาคต

3. ควรศึกษาเรื่องการความปลอดภัยภายในครอบครัวที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ ในการวางแผนทางเรื่องความปลอดภัยในครอบครัว

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. *การบริหารจัดการนักเรียนเล่ม 1*. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- กิติมา ปรีดีติลล. *การบริหารและนิเทศกรรมการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : อักษรวิพัฒน์, 2532,
- กระทรวงศึกษาธิการ. *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547.
- กระทรวงศึกษาธิการ. *การพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักสูตรครูที่ปรึกษา*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- กรมสุขภาพจิต. *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2544.
- กรมสามัญศึกษา. *การวางแผนกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2545.
- กรมสามัญศึกษา. *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.
- กรมสุขภาพจิต. *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2544.
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงศึกษาธิการ. *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-ช่วงชั้นที่ 2 ชั้น (ประถมศึกษาปีที่ 1-6)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2546.
- _____. *คู่มือครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว, 2547.
- กองทุนสนับสนุนการวิจัย, สำนักงาน, *เรียนรู้สู่คุณภาพสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : เจเอ็นที, 2548.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน, *การบริหารจัดการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาชีวิตและแก้วิกฤตสังคม*. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์, 2546.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน, *แนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2549.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน, *การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลักสูตรครูที่ปรึกษา*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2549.
- จันทรานี สงวนนาม. *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บุ๊คพอยท์, 2545.
- จุมพล สวัสดิยากร. *การบริหารทรัพยากรบุคคล*. กรุงเทพฯ : พันธุ์พันธ์การพิมพ์, 2528.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิมพ์ดี, 2541.
- ชูป กาญจนประกร. *หลักรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์, 2510.

- ชูศรี วงศ์รัตน์. *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตการพิมพ์, 2541.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ(ผศ.). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวี.อินเตอร์ พรินท์, 2549.
- ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. *การบริหารงานแนะแนวนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์, 2534.
- ธงชัย สันติวงษ์. *องค์การและการบริหาร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- นิภา เมธาวิชัย. *วิทยาการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543.
- _____. *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547.
- บุญชม ศรีสะอาด. *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์, 2535.
- ประครอง กรรณสูต. *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. *วัฒนธรรมการบริหาร*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2532.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. *การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- มันทนา เฟื่องฟู และรังสรรค์ เฟื่องฟู. *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. ราชบุรี : หน่วยศึกษานิเทศก์. กรมสามัญศึกษา, 2545.
- วิจิตร ศรีสะอาด. *ปรัชญาและพัฒนาการการบริหาร*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา หลักและระบบบริหารการศึกษา (หน่วยที่1), .นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2548.
- เสริมวิทย์ ศุภเมธี. *การบริหารจัดการนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ, 2531.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤติสังคม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา. *การวางแผนกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2545.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *การนิเทศภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2544*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟิก จำกัด, 2544.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. *การศึกษาการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2548.
- สมชัย วงษ์นายะและคณะ. *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัย*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.

สมพงษ์ เกษมสิน. *การบริหารงานบุคคลแผนใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

สมยศ นาวิการ. *การพัฒนาองค์การและการจูงใจ*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. *กลยุทธ์การบริหารเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.

อนันต์ เกตุวงศ์. *การบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

อมรรักษ์ สัตย์ และ ชัตติยา กรรณสูต. *ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2515.

2) วิทยานิพนธ์

กิตติภาพ เกาแกกุล. “การพัฒนาครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษกอำเภอละหานทรายจังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547, บทความย่อ.

โชวันันต์ มาร์ตวงค์. “การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดบึงพลาญชัย”, วิทยานิพนธ์ปริญญา กศ.ม (การบริหาร การศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547, บทความย่อ.

ทะเล เจริญผล. “การศึกษาวิธีการและปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

ฉลาด ทองทรัพย์. “การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบครูฉลาดสำหรับ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ระดับมัธยมปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนพลโพธิ์พล อำเภอนครชัยศรี จังหวัด นครนายก”, วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

เดชา จันทร์อาภา. “การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนห้วย แดงพิทยาคม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา บัณฑิต.บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552, บทความย่อ.

นาคยา โสขารี่. “การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านนาตำบลเต่า กิ่งอำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครนายก โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ”, วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

บุญประสพ กุลศรี. “การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนอนุบาลหนองบัวลำภู อำเภอนองบัวลำภูจังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุดรธานีเขต 1”, วิทยานิพนธ์, ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บริหารการศึกษา. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

- บุญมา นาคะวะรังค์. “การศึกษากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสังคมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพื้นที่ทะเลตะวันออก”, วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549
- ไพรินทร์ โฉมพุดดี. “การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย”, วิทยานิพนธ์,ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.บริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551 .
- พัฒนศักดิ์ ภูมิโคกรัตน์. “การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านซำพลู อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์,ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.บริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- รุ่งรัตน์ เชื้อไทย. “การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวันครู 2502 อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์,ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- วิเชียร วัฒนา. “ได้ทำการศึกษาและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต1”, วิทยานิพนธ์, ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- วิฑูร วงแหวน. “รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้วยคาราษฎร์รังษะภูฏี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2549.
- วีระชัย รอดหลง. “สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต3” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ; มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 2549.
- ศรีเทพ วาดโคกสูง, “การพัฒนาางานระบบสารสนเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน”, วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2547.
- สาคร เคนาภูมิ. “ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย”, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547, บทคัดย่อ.
- สุนันท์ โปธิบาย. “การประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองบัวลำภู เขต 1”.วิทยานิพนธ์,ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,วิจัยการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- สุรพล เพ็งแจ่ม. “การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ”.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2547
- สมานมิตร ดอกขจร. “การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านคอนน้อย อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์, ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.

- สมพงษ์ แก้วอาจ. “การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตศึกษา : สถาบันราชภัฏเลย, 2547.
- สมพร ไชยแสง. “การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1”, วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตศึกษา : สถาบันราชภัฏเลย, 2548.
- สิทธิชัย เวศสุวรรณ. “การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อุดสำเนา, 2541.

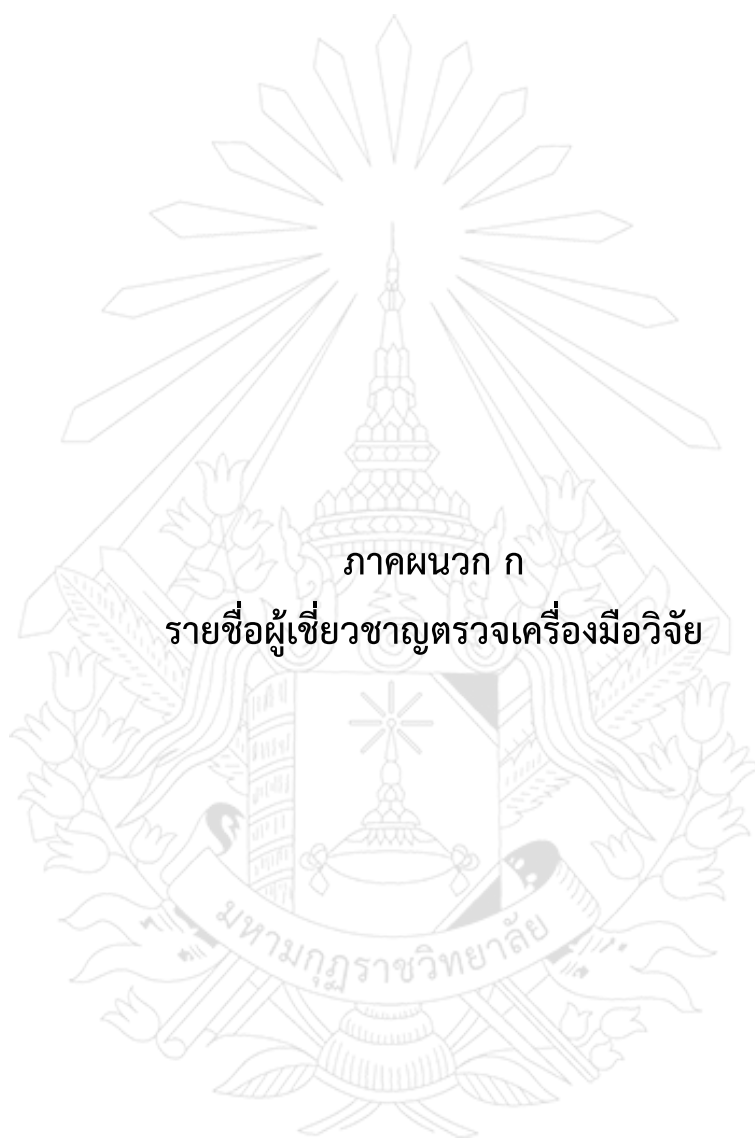
2 ภาษาอังกฤษ

1) General books

- Chandler,Wanda Rooke . *Secondary Principals” Perception of the Coundelor Role.* Dissertation Abstracts International, 63(3) : 823-A : September, 2002.
- Fayol, Henri. *General and Industrial Management.* (London: Sir Isaac Pitman & Sons), 1949.
- Gunderson, Jane. *Family Group Confererce : An Innovative Approach to truancy in schools : A Casestudy.* DissertationAbstractsInternational, 62 (06) : 1995-A ; December, 2001.
- John Thomas Kriston.*The Design, Implementation and Evaluation of the Disciplinary Activity Interaction : Technique for use in Public Middle and Junior high School.* Dissertation abstracts international. 41 (7) : 2963-A, 1995.
- Krejcie,R V.& Morgan,DW. (1970). *Determining Sample Size for research activities.Educational and Psychological Measurement,* (1970).30 (3) ,607-610.
- Levin I. Richard. *Statstic for managetment.* (Prentice hall of India private Limited : New Delihi), 1976, 21 .
- Muchado, Jabulani A. *An Investigation of the Peceived Needs for school, CounselinService in Primary and Secondary schools in Botswana.* Dissertation abstracts international, 63 (8) : 2800-A : February, 2003.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผศ.ดร.จำรุงญ์ พริกบุญจันทร์ อาจารย์พิเศษประจำบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาสารคามราชวิทยาลัย
2. คุณหอมจันทร์ คงชนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคงษา
3. คุณวีรศักดิ์ สำราญใจ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านอ้อ (บ้านอ้อวิทยาการ)

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ บ้านวัดสุวรรณ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๖ (๑) /ว ๖๐๗

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.จำรูญ พริกบุญจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางรัตตินันท์ ไตรเรืองศักดิ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 THE PROCEDURE OF CHILD CARING SYSTEM MANAGEMENT IN PRIMARY SCHOOLS UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA” ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำสารนิพนธ์เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยหรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัยดังกล่าวได้ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง ตามสำเนาเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด ที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระมหาสมัคร มหาวิโร)

รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

อาคารสมเด็จพระวันรัต (B 7.4)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๕-๑๑๕๕ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๘๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ บ้านวัดสุวรรณ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๖ (๑) /ว ๖๐๗

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร คุณหอมจันทร์ คงชนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคงษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางรัตตินันท์ ไตรเรืองศักดิ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 THE PROCEDURE OF CHILD CARING SYSTEM MANAGEMENT IN PRIMARY SCHOOLS UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA” ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำสารนิพนธ์เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยหรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัยดังกล่าวได้ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง ตามสำเนาเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด ที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระมหาสมิคร มหาวิโร)

รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

อาคารสมเด็จพระวันรัต (B 7.4)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๙-๑๑๕๔ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๘๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ บ้านวัดสุวรรณ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๖ (๑) /ว ๖๐๗

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เจริญพร คุณ วีรศักดิ์ สำราญใจ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านอ้อ (บ้านอ้อวิทยาการ)
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางรัตตินันท์ ไตรเรืองศักดิ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 THE PROCEDURE OF CHILD CARING SYSTEM MANAGEMENT IN PRIMARY SCHOOLS UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA” ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำสารนิพนธ์เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยหรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัยดังกล่าวได้ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง ตามสำเนาเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด ที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระมหาสมิคร มหาวิโร)

รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

อาคารสมเด็จพระวันรัต (B 7.4)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๙-๑๑๕๔ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๘๑

ภาคผนวก ค.
แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอ
ผักไห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ เรื่องการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอผักไห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการ
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้ตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงผลการศึกษาใน
ครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง
ในการพัฒนาการจัดการการศึกษาต่อไปของผู้วิจัย ในครั้งนี้เท่านั้น โดยจะเสนอผลการวิจัยในภาพรวม
ซึ่งจะไม่ส่งกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตัวท่าน หรือตำแหน่งราชการของท่านแต่อย่างใด

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มา ณ โอกาสนี้

นางรัตตินันท์ ไตรเรืองศักดิ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับตัวท่าน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.สถานภาพ

ผู้บริหาร

ครูผู้รับผิดชอบ

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอผักไห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ท่าน
ได้ปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและประสบปัญหาในการปฏิบัติงานตามระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่
ตรงกับลักษณะที่เป็นจริงของท่าน

มากที่สุด	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติงานมากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติงานมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติงานปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติงานน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอฝักไถ่	สภาพการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล						
1.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถทางการเรียน					
2.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถพิเศษ					
3.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสุขภาพร่างกาย					
4.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสุขภาพทางจิตใจ					
5.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านเศรษฐกิจของครอบครัว					
6.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพ					
7.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสารเสพติด					
8.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านปลอดภัยทางครอบครัว					
9.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความปลอดภัยจากการเดินทางมาโรงเรียน					
10.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ					
ด้านการคัดกรองนักเรียน						
11.	วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					

ข้อที่	การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอฝักไถ่	สภาพการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้าน ความสามารถทางการเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
13.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้าน สุขภาพทางร่างกายออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่ม มีปัญหา					
14.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ด้านสุขภาพทางจิตใจออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
15.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้าน เศรษฐกิจออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
16.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้าน การคุ้มครองสวัสดิภาพออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและ กลุ่มมีปัญหา					
17.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้าน สารเสพติดออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา					
18.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้าน ความปลอดภัยจากทางครอบครัวออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
19.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้าน ความปลอดภัยจากทางเดินทางมาโรงเรียนออกเป็นกลุ่ม ปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
20.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้าน พฤติกรรมทางเพศออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมี ปัญหา					
	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
21.	สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรม โฮมรูม					
22.	จัดกิจกรรมโฮมรูมตามความต้องการของนักเรียน					

23.	จัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนทุกภาคเรียน					
24.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการพูด					
25.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการอ่าน					
26.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการเขียน					
27.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านบุคลิกภาพ					
28.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านศิลปะ					
29.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านกีฬา					
30.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านดนตรี					
	ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา					
31.	มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น					
32.	จัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ใน การช่วยเหลือนักเรียน					
33.	ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา					
34.	ประสานงานกับผู้ปกครองชั้นเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
35.	มีการประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาของครูและผู้ปกครองชั้นเรียน					
36.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา					
37.	จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน					
38.	จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน					
39.	มีการรายงานผลการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
40.	มีการจัดทำเอกสารบันทึกผลการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียน					
41.	มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น					

42.	จัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ใน การช่วยเหลือนักเรียน					
43.	ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกัน และการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา					
44.	ประสานงานกับผู้ปกครองชั้นเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมใน การป้องกันและแก้ไขปัญหา					
45.	มีการประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาของครูและ ผู้ปกครองชั้นเรียน					
46.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา					
47.	จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหาด้าน การเรียน					
48.	จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของ นักเรียน					
49.	มีการรายงานผลการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
50.	มีการจัดทำเอกสารบันทึกผลการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน					
การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอผักไห่						
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการส่งต่อนักเรียน						
51.	นำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจในการส่งต่อ					
52.	ทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ					
53.	ประสานกับครูหรือผู้ที่จะให้ช่วยเหลือนักเรียนต่อ					
54.	สรุปข้อมูลนักเรียนและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาในบันทึกการส่งต่อ					
55.	จัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนให้กับครูหรือบุคลากรในโรงเรียน					
56.	การติดตามช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					

57.	บันทึกการรับนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกลับสู่กลุ่มปกติ					
58.	บันทึกการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก					
59.	ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญภายนอกอย่างสม่ำเสมอ					
60.	มีการจัดทำข้อมูล ผลการติดตามการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง
ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน อำเภอผักไห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ข้อ ที่	คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถทางการเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านความสามารถพิเศษ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสุขภาพร่างกาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสุขภาพทางจิตใจ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านเศรษฐกิจของครอบครัว	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านสารเสพติด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านปลอดภัยทางครอบครัว	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	สำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ด้านการคัดกรองนักเรียน					
1.	วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านความสามารถทางการเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านสุขภาพทางร่างกายออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านสุขภาพทางจิตใจออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านเศรษฐกิจออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านสารสนเทศออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านความปลอดภัยจากทางครอบครัวออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านความปลอดภัยจากทางเดินทางมาโรงเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10.	จำแนกนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนด้านพฤติกรรมทางเพศออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
1.	สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	จัดกิจกรรมโฮมรูมตามความต้องการของนักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	จัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนทุกภาคเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการพูด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการอ่าน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านการเขียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านบุคลิกภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านศิลปะ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านกีฬา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10.	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านดนตรี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา					
1.	มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	จัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ใน การช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	ประสานงานกับผู้ปกครองชั้นเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	มีการประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหของครูและผู้ปกครองชั้นเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.	จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	มีการรายงานผลการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10.	มีการจัดทำเอกสารบันทึกผลการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ด้านการส่งต่อนักเรียน					
1.	นำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจ ในการส่งต่อ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	ทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	ประสานกับครูหรือผู้ที่จะให้ช่วยเหลือนักเรียนต่อ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	สรุปข้อมูลนักเรียนและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาใน บันทึกการส่งต่อ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	จัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนให้กับครูหรือบุคลากรใน โรงเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	การติดตามช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	บันทึกการรับนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกลับสู่กลุ่ม ปกติ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.	บันทึกการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาต่อผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10.	มีการจัดทำข้อมูล ผลการติดตามการช่วยเหลือนักเรียน อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

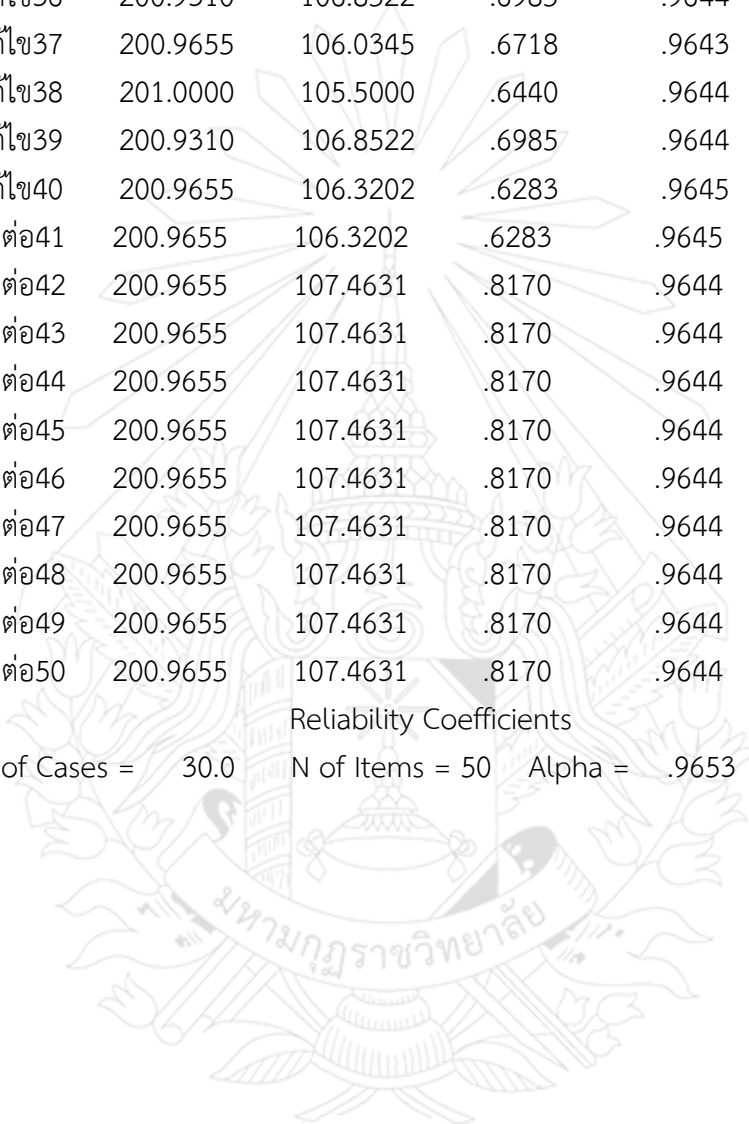
Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
บุคคล1	200.8966	107.0246	.5492	.9648
บุคคล2	200.8966	107.0246	.5492	.9648
บุคคล3	200.9310	106.7094	.7258	.9643
บุคคล4	200.9310	106.7094	.7258	.9643
บุคคล5	200.9310	106.7094	.7258	.9643
บุคคล6	200.9310	106.7094	.7258	.9643
บุคคล7	201.2414	103.3325	.5952	.9651
บุคคล8	200.9310	106.7094	.7258	.9643
บุคคล9	200.9310	106.7094	.7258	.9643
บุคคล10	201.2414	103.3325	.5952	.9651
กรอง11	200.9310	106.7094	.7258	.9643
กรอง12	200.8966	105.9532	.7199	.9642
กรอง13	200.8966	105.9532	.7199	.9642
กรอง14	200.8966	105.9532	.7199	.9642
กรอง15	200.8966	105.9532	.7199	.9642
กรอง16	200.8966	105.9532	.7199	.9642
กรอง17	200.8966	105.9532	.7199	.9642
กรอง18	201.0000	104.8571	.5877	.9647
กรอง19	200.8966	105.9532	.7199	.9642
กรอง20	200.8966	105.9532	.7199	.9642
ส่ง21	201.0000	104.8571	.5877	.9647
ส่ง22	200.8966	105.9532	.7199	.9642
ส่ง23	201.0000	106.6429	.7117	.9643
ส่ง24	200.9655	107.4631	.8170	.9644
ส่ง25	201.3448	106.0911	.3730	.9663
ส่ง26	200.5172	106.1158	.4074	.9658
ส่ง27	200.4828	105.0443	.5123	.9653
ส่ง28	200.4828	105.0443	.5123	.9653
ส่ง29	200.5862	105.3227	.4927	.9654
ส่ง30	200.4483	106.3276	.3889	.9659

แก้ไข31	200.4828	106.3300	.3866	.9659
แก้ไข32	200.4828	106.3300	.3866	.9659
แก้ไข33	201.0000	106.6429	.7117	.9643
แก้ไข34	200.9310	106.8522	.6985	.9644
แก้ไข35	200.9655	106.6059	.5849	.9646
แก้ไข36	200.9310	106.8522	.6985	.9644
แก้ไข37	200.9655	106.0345	.6718	.9643
แก้ไข38	201.0000	105.5000	.6440	.9644
แก้ไข39	200.9310	106.8522	.6985	.9644
แก้ไข40	200.9655	106.3202	.6283	.9645
ส่งต่อ41	200.9655	106.3202	.6283	.9645
ส่งต่อ42	200.9655	107.4631	.8170	.9644
ส่งต่อ43	200.9655	107.4631	.8170	.9644
ส่งต่อ44	200.9655	107.4631	.8170	.9644
ส่งต่อ45	200.9655	107.4631	.8170	.9644
ส่งต่อ46	200.9655	107.4631	.8170	.9644
ส่งต่อ47	200.9655	107.4631	.8170	.9644
ส่งต่อ48	200.9655	107.4631	.8170	.9644
ส่งต่อ49	200.9655	107.4631	.8170	.9644
ส่งต่อ50	200.9655	107.4631	.8170	.9644

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 50 Alpha = .9653

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางรัตตินันท์ ไตรเรืองศักดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	31 กรกฎาคม 2506
ชาติภูมิ	อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 35/1 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรีการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน จังหวัดชลบุรี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดบ้านอ้อ (บ้านอ้อวิทยาคาร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตำแหน่ง	ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

